

Selvitys

Kouvolan kirjastopalvelujen palveluverkkoselvitys 2026-2035

Sisällys

1. Taustaa
2. Tavoitteet
3. Selvityksen sisältö
4. Nykytila-analyysi
5. Saavutettavuuden ja yhdenvertaisuuden arviointi
6. Toimintaympäristön muutos ja resurssointi
7. Palveluverkkoskenaariot ja niiden vaikutusten arviointi
8. Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

Taustaa

- Kouvolan kaupungin kirjastoverkko muodostuu yhdeksästä kirjastosta ja kirjastoautosta.
- Kuntatalouden kiristyminen ja väestökehitys sekä asiointitapojen muutoksen vaikuttavat kirjastopalvelujen järjestämiseen
- Kouvolassa on tunnistettu kiinteistökustannusten kasvun sekä kalliiden ja ylisuurten tilojen haasteet.
- Kaupunki haluaa turvata lain mukaiset, yhdenvertaiset ja vaikuttavat kirjastopalvelut kaupunkilaisille, mutta saavutettavien tilojen esteenä ovat heikkokuntoiset tilat ja esteettömyysvaatimuksista poikkeavat tilat.
- Kustannustehokkuuden nostaminen henkilöstöresurssin avulla on rajallista, sillä henkilöstöresurssi on nykyisellään niukka.

Kaupungin asettamat tavoitteet kirjastopalvelujen palveluverkon kehittämiseksi

Kouvolan kaupungin kirjastopalvelujen palveluverkon kehittämiseksi on asetettu seuraavat tavoitteet:

- Kouvolan kirjastopalvelut turvataan taloudellisesti kestäväällä tavalla.
- Palveluverkko on suunnattu vastaamaan väestökehitystä ja asiakastarpeita.
- Omatoimisuus ja liikkuvat palvelut täydentävät kiinteiden toimipisteiden palvelutarjontaa.

Kouvolan kirjastopalvelujen **palveluverkkoselvityksen tavoitteena on** tuottaa

- 1) kokonaiskuva kirjastopalvelujen
 - a) nykytilasta ja
 - b) tulevista tarpeista sekä
- 2) konkreettiset, taloudellisesti ja toiminnallisesti arvioidut vaihtoehdot palveluverkon kehittämiseksi.

Selvityksen sisältö

Selvityksen kohteena on Kouvolan kirjaston palveluverkkoselvitys vuosille 2026-2035.

Selvitys sisältää seuraavat työvaiheet:

- nykytila-analyysi,
- saavutettavuuden ja yhdenvertaisuuden arvioinnin,
- tilojen, resurssien ja kustannusten tarkastelun suhteutettuna Kouvolan väestökehitykseen ja kasvatus- ja opetuspuolen palveluverkkoihin,
- 2–3 vaihtoehtoista palveluverkkoskenaariota ja vaikutusarviot sekä
- johtopäätökset, skenaariot ja suositukset päätöksenteon tueksi.

Nykytilakuvaus ja -analyysi

Lainsäädäntö

- Laki yleisistä kirjastoista ja Yleisten kirjastojen suunta 2026-2030 -asiakirja
- Kirjastolain ja yhdenvertaisuuden turvaaminen

Kouvolan kaupunkistrategia

- Kaupungin kulttuuriohjelma

Nykyinen palveluverkko

- Yksiköt ja sijainti

Talous

- kustannus €/asukas
- €/käynti

Keskeiset **tunnusluvut** kirjastopalvelujen käytöstä yksiköittäin, kuten

- Kävijämäärät
- Lainat
- Tapahtumat
- Muut palvelut

Tilat

- Laajuus
- Kustannukset
- Tilojen monikäyttö
- Tilojen kunto ja keskeiset investointitarpeet
- Soveltuvuus kirjastopalveluille

Kirjastoja ohjaava lainsäädäntö ja tavoitteet

Yleisen kirjaston tehtävänä on

6 § Yleisen kirjaston tehtävät

1. tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin;
2. ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa;
3. edistää lukemista ja kirjallisuutta;
4. tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon;
5. tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan;
6. edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

11 § Yhteistyö

- Yleinen kirjasto toimii ja kehittää toimintaansa yhteistyössä muiden yleisten kirjastojen, Kansalliskirjaston, Varastokirjaston, Saavutettavuuskirjasto Celian sekä muiden korkeakoulukirjastojen, oppilaitoskirjastojen ja erikoiskirjastojen kanssa.
- Yleinen kirjasto voi tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi toimia yhteistyössä viranomaisten, kirjastoalan toimijoiden, päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten sekä muiden yhteisöjen kanssa.

Kuva 1.Yleisten kirjastojen suunta 2026-2030

Yleisten kirjastojen suunta 2026–2030

Edistämme monilukutaitoa ja sivistystä

- Monipuolisilla aineistoilla edistämme lukemista, oppimista ja kulttuurista ymmärrystä.
- Vahvistamalla monilukutaitoa ja kriittistä lukutaitoa tuemme kansalaisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja osallisuuteen.
- Teemme lukutaitotyötä ja kohdistamme sen erityisesti tukea tarvitseville väestöryhmille.

Ehkäisemme eriarvoistumista

- Tunnistamme alueelliset ja sosiaaliset haasteet ja edistämme kirjastopalvelujen saavutettavuutta kaikille.
- Teemme laajaa yhteistyötä eri toimijoiden kanssa eriarvoisuuden vähentämiseksi.
- Huomioimme monimuotoisuuden rekrytoinneissamme.

Vahvistamme yhteiskunnallista luottamusta

- Tuemme kansalaisten hyvinvointia huolehtimalla kirjaston ydintehtävästä, tiedon ja kulttuurin saatavuudesta.
- Edistämme kansalaisten kykyä ymmärtää ja käsitellä yhteiskunnallisia muutoksia ja ilmiöitä tukemalla rakentavaa vuoropuhelua ja sananvapautta.
- Luomme osallistavaa, verkostomaista ja avointa työkulttuuria, joka tukee henkilöstömme osaamista ja valmiuksia vastata yhteiskunnan muuttuviin tarpeisiin.

(Yleisten kirjastojen neuvosto 11/2025)

Nykyinen kirjastoverkko

Kartta 1. Kouvolan kaupungin kirjastot kartalla

Jaalan kirjasto

Valkealan kirjasto

Kuusankosken kirjasto

Pääkirjasto

Korian kirjasto

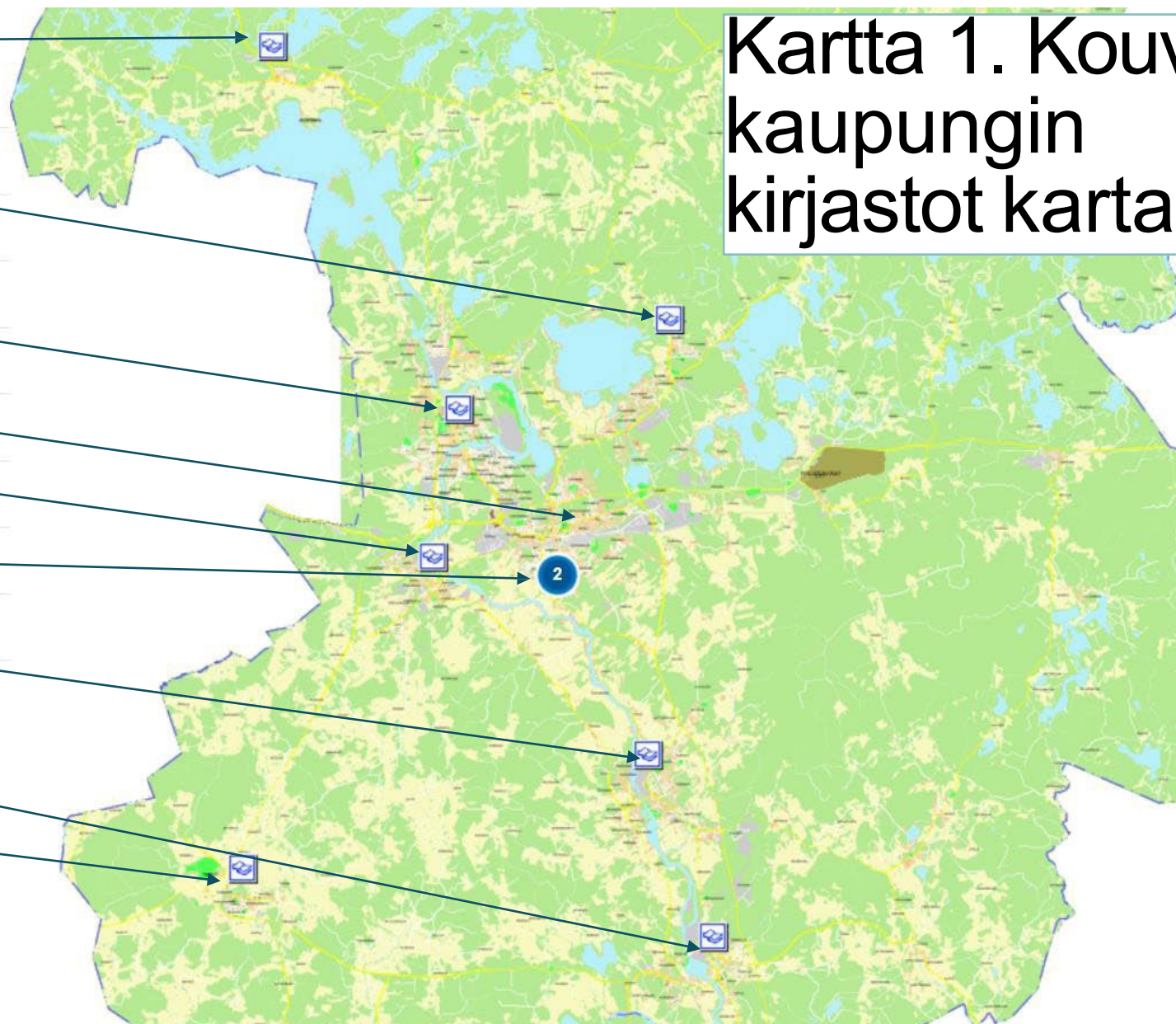
Haanojan kirjasto

Myllykosken kirjasto

Inkeröisten kirjasto

Elimäen kirjasto

Kirjastoauto Tesauruksen
asemapaikka on Myllykosken
kirjaston yhteydessä.

Omatoimikirjastot ja itsepalvelutunnit

Kirjaston palvelupisteistä ja niiden aukioloista päättää liikunta- ja kulttuurilautakunta.
(Kaupungin hallintosääntö 23 § 2 momentti)

Omatoimikirjastoina toimivat Elimäen, Haanojan, Inkeröisten, Jaalan, Korian, Myllykosken ja Valkealan kirjastot. Omatoimikirjastojen aukioloajat vaihtelevat toimipisteittäin.

Tunnistautuminen Kyyti-kirjastojen kirjastokortilla.

Omatoimikirjastojen toimintaperiaatteeseen kuuluu, että niissä on sekä palveluaikaa että omatoimiaikaa.

Omatoimiaikana asiakas toimii kirjastossa itsenäisesti. Asiakas voi:

- Lainata ja palauttaa aineistoa automaateilla.
- Noutaa varauksia.
- Opiskella ja lukea kirjaston tiloissa.
- Käyttää tietokoneita.
- Kopioda, tulostaa ja skannata jne.

Pääkirjastossa ja Kuusankosken kirjastossa on aamuun ajoittuvia itsepalvelutunteja.

(Kouvolan kaupunki 2026)

Tietokoneita kuntalaisia varten

Kirjastojen asiakastietokoneet tukevat kuntalaisten

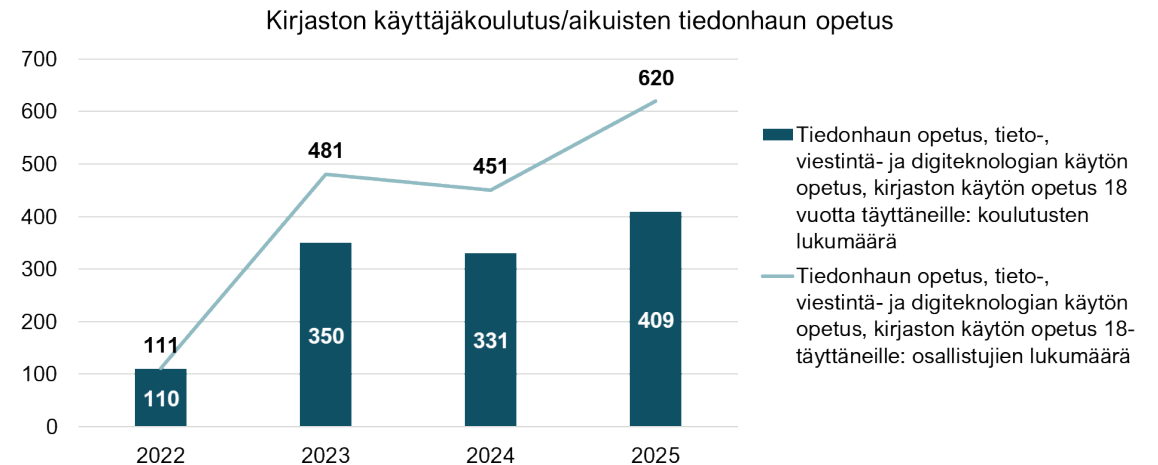
- digiasiointia,
- yhdenvertaisuutta ja
- pääsyä tietoon. (vrt. 6 § Yleisen kirjaston tehtävät).

Asiakastietokoneiden määrät kirjastoittain

• Elimäki	2
• Haanoja	2
• Inkeroinen	2
• Jaala	1
• Korja	3
• Kuusankoski	5
• Myllykoski	3
• Pääkirjasto	13
• Valkeala	1

Kirjastolain §6 Yleisen kirjaston tehtävänä on: 4) tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon.

➔ Kouvolassa kirjastojen käyttäjäkoulutukset ovat viime vuosina lisääntyneet (kuva 1).

Kuva 1. Kouvolan kirjastojen yli 18-vuotiaiden tiedonhaun, tieto-, viestintä- ja digiteknologian käytön opetus 2019-2025

Lukutaitotyötä ja kouluyhteistyötä sekä oppimateriaaleja

- Lastenneuvoloiden kautta kaikki 0-5-vuotiaat saavat lorun ja kirjavinkkejä sisältävän lukureseptin, jonka sisältöä kirjasto päivittää.
- Alle kouluikäiset perheineen kirjaston ja yhteistyökumppaneiden muodostaman Sananjalkapolku-verkoston (esimerkiksi varhaiskasvatuksen, seurakunnan ja HVA:n) kohteena.
- Kouluikäisten lukutaitotyön muotoja ovat esimerkiksi kirjastonkäytönopastukset ja kirjavinkkaukset kouluryhmille. Kirjaston lukutaitotyö tavoittaa kaikki Kouvolan perusopetusikäiset kouluyhteistyön avulla.
- Koulu- ja päiväkotiyhteistyötä toteutetaan kaikissa Kouvolan kirjastoissa ja kirjastoautossa. Kouluryhmät vierailevat kirjastoissa ja kirjastojen kirjavinkkarit kouluissa.
- Lukutaitotyötä toteutetaan tällä hetkellä alueellisesti.

- Yhteistyön muotoja myös erilaiset kirjapaketit, lukuhaasteet ja –kilpailut, satutuokiot ja lukemaan innostavat tapahtumat eri ikäryhmille.
- Kirjastonkäytön- ja tiedonhaunopastusta ja kirjavinkkausta tarjotaan myös mm. toisen asteen opiskelijoiden ryhmille ja maahanmuuttajaryhmille.
- Aikuisten lukutaitotyötä tehdään esim. Lukupiireissä, digitukea tarjoamalla ja lukuhaasteilla.

Kouluyhteistyö ja oppimateriaalikeskus

- Koulujen oheislukemistoksi kirjasarjoja.
- kuljetaan kouluille kaupungin sisäisen kuljetuksen mukana.
- Kokoelma sijaitsee Haanojan kirjastossa.
- koulujen ja päiväkotien S2-materiaalia.

Kirjastojen saavutettavuus ja yhdenvertaisuus

Esteettömyys ja saavutettavuus kirjastopalveluissa

Yhdenvertaisuus ja esteettömyys

1. Yhdenvertaisuuslaki velvoittaa viranomaisia edistämään yhdenvertaisuutta ja arvioimaan sen toteutumista toiminnassaan.
2. Kirjastojen henkilöstölle on laadittu eettiset periaatteet (Suomen kirjastoseura 2024).
3. Kaikki Kouvolan kirjastot on arvioitu esteettömiksi: esimerkiksi fyysinen, aisti-, kognitiivinen ja sosiaalinen esteettömyys on huomioitu.

Saavutettavuutta toteutetaan myös näin: Kotipalveluasiakkaiden määrät kirjastoittain

Asiakas voi tilata kirjoille kotiinkuljetuksen, jos hän ei voi käyttää kirjastoa sairauden tai toimintakyvyn heikentymisen vuoksi, eikä läheinen voi asioida hänen puolestaan. Kuljetusten tarve voi olla jatkuva tai määräaikainen. Kotiinkuljetus on ilmaista. Kirjaston työntekijä kuljettaa aineiston asiakkaalle kotiin yhdessä sovittuna aikana.

- Haanoja, Koria ja Valkeala asiakkaita: 1
- Kuusankoski ja Myllykoski asiakkaita: 3
- Inkeroinen asiakkaita: 4
- Pääkirjasto asiakkaita: 17
- Elimäki ja Jaala asiakkaita: ei asiakkaita

Saavutettavat aineistot ja monikieliset palvelut

Saavutettavat aineistot

Äänikirjat

- CD- ja e-äänikirjat kaikista kirjastoista, myös vierailla kielillä.

Celian äänikirjat

- Lukemisesteisille: 879 asiakasta ja 19 828 lainaa vuonna 2024.

Isotekstiset kirjat ja selkokirjat

- Romaaneja ja tietokirjoja kaikista kirjastoista. Selkokirjat suunnattu mm. vanhuksille, lukihäiriöisille ja S2-opiskelijoille.

Vieraskieliset palvelut

- Pääkirjastossa vieraiden kielten siirtokokoelma aikuisille, nuorille ja lapsille.
- Kielet: arabia, dari, kiina, persia, tigrinja, turkki ja ukraina. Haanojassa somalinkielisiä kirjoja.
- Kolme Sano se suomeksi -virikekapsäkkiä maahanmuuttajien suomen kielen opetukseen.

(Kouvola kaupunki 2026)

Virikekapsäkit ja kassit ryhmätoiminnan tueksi

Kahdenlaisia **lainattavia kapsäkkejä**, jotka ovat tarkoitettu ryhmätoimintaan:

- Muistojen kapsäkit on tarkoitettu käytettäväksi esimerkiksi ikääntyneiden ryhmätoiminnassa. Ne sisältävät vanhoja esineitä, ohjaajalle selosteet esineistä ja niiden käytöstä sekä aiheesta riippuen esimerkiksi lyhyitä DVD-ohjelmia tai aktivointitehtäviä ohjeineen.
- Virikekapsäkit on tehty ikääntyneiden ryhmiä varten. Näiden aktivointi-kapsäkkien esineet ovat uutta tavaraa. Niissä on tarvittava materiaali ja ohjeet ryhmän ohjaajalle.

Tunnetaitokassit varhaiskasvatukseen ala- ja yläkouluun

- Varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen suunnattuja tunnetaitokasseja.
- Kassit sisältävät kirjoja, pelejä ja tekemistä, joiden avulla tunnetaitoja voi käsitellä tai harjoitella.

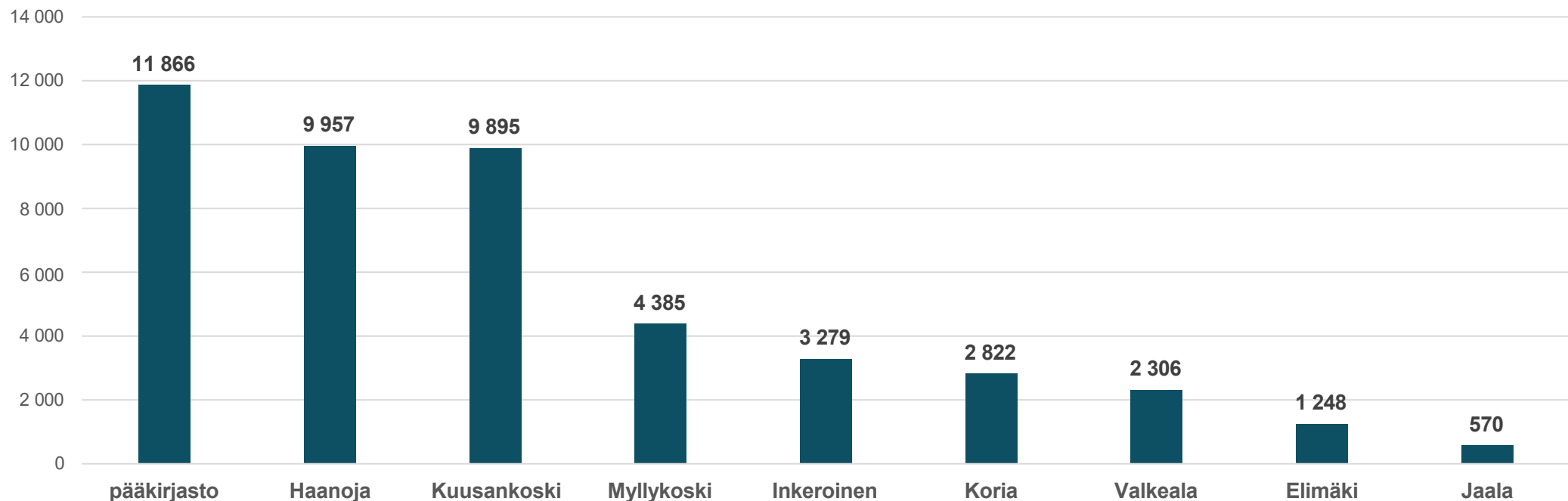
Lisäksi

- Pedagogiset pakopelit yläkouluille: neljä pakopeliä lukemaan innostamiseen ja medialukutaitoon.

(Kouvolan kaupunki 2026)

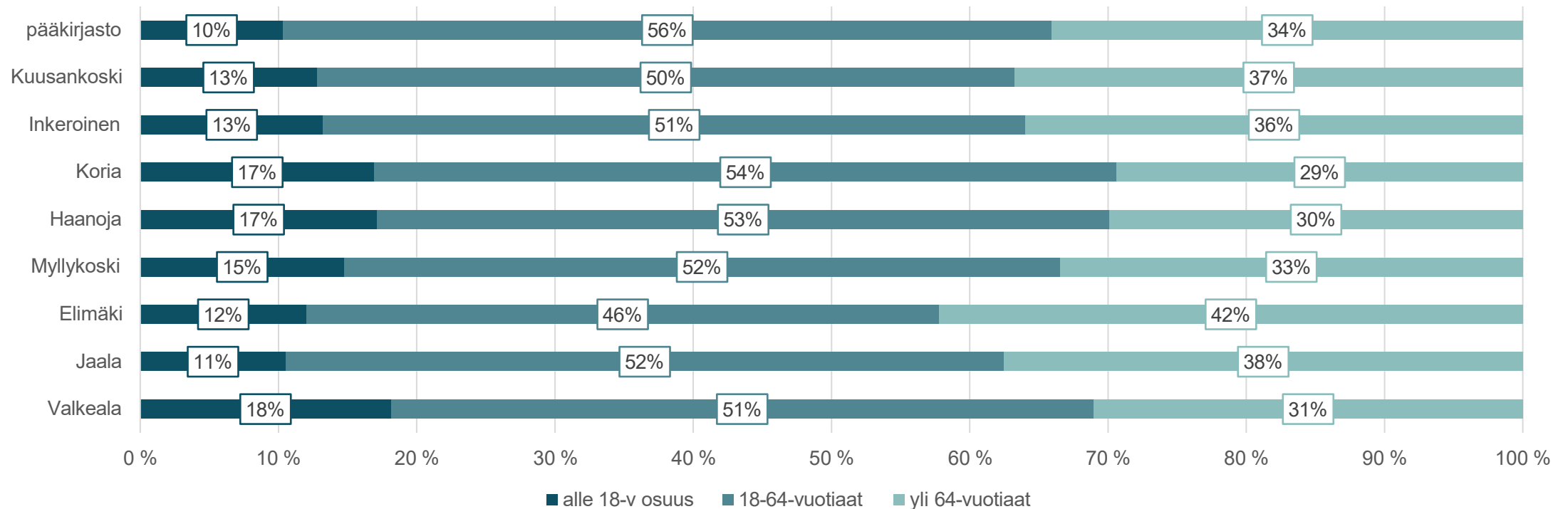
Kirjastosta kahden kilometrin säteellä asuvien kuntalaisten määrät kirjastoittain

(Kouvolan kaupunki 2026)

Kuva 2. Asukasmäärät kirjaston lähialueilla (2 km säde kirjastosta). Pääkirjaston ja Haanojan kirjaston välinen raja on junaradassa. Asukas on luokiteltu vain yhden kirjaston lukuihin.

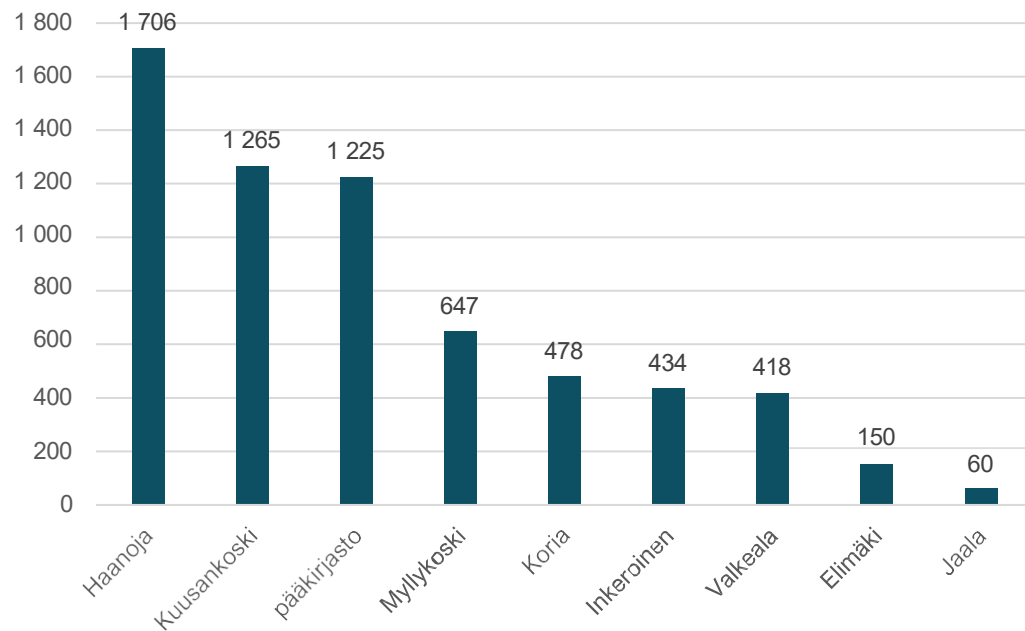
Kirjastosta kahden kilometrin säteellä asuvien kuntalaisten määrät ikäryhmittäin tarkasteluna

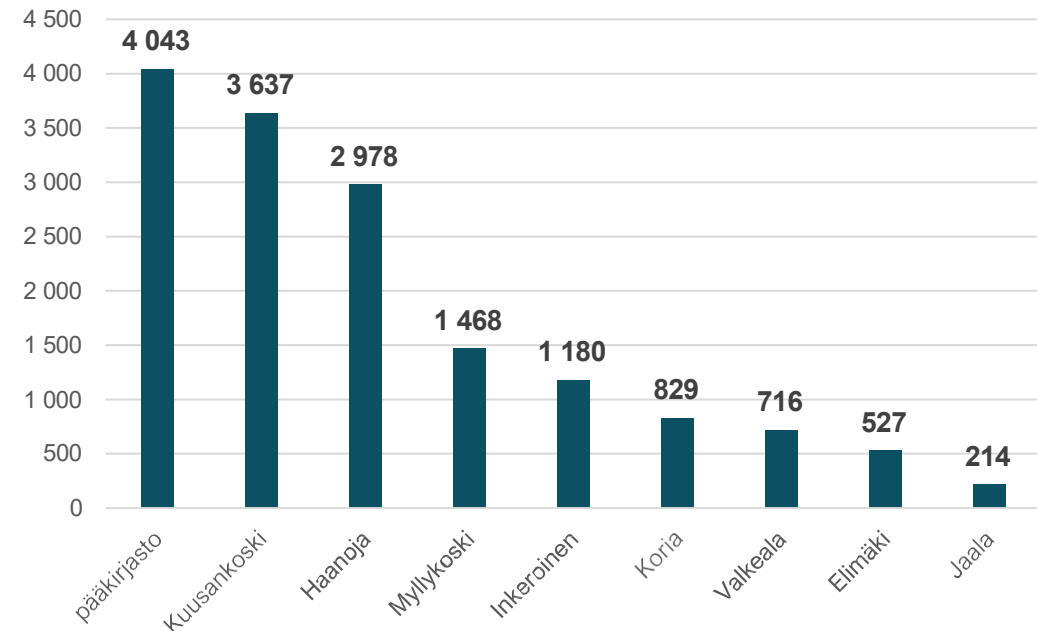
Kuva 3. Kouvolan kaupungin asukkaat ikäryhmittäin 2 km etäisyydellä kirjastosta

(Kouvolan kaupunki 2026)

Alle 18-vuotiaat ja yli 64-vuotiaat määrät kahden kilometrin säteellä kirjastosta kirjastoittain

Kuva 4. Kirjastojen lähialueilla asuvat alle 18-vuotiaat
Pääkirjaston ja Haanojan kirjaston välinen raja on junaradassa.

Kuva 5. Kirjastojen lähialueilla asuvat yli 64-vuotiaat

(Kouvolan kaupunki 2026)

Kartta 2. Asiointitaksien alueet

Kirjastojen saavutettavuus

Kouvolan kaupungissa toimii **asiointitakseja**, jotka ovat taajaman ulkopuolella asuville tarkoitettuja täydentäviä joukkoliikennepalveluita.

Asiointitaksilla voi hoitaa asiointimatkat, kuten käydä kaupassa tai apteekissa.

Asiointitaksilla saavuttaa tällä hetkellä useimmat Kouvolan kaupungin kirjastoista.

Palvelulinja-autot ovat matalalattiaisia autoja, joihin on helppo nousta pyörätuolin tai rollaattorin kanssa (vrt. saavutettavuus).

Kyytiin pääset lähtökohtaisesti reitin linja-autopysäkeiltä ja tarvittaessa reitin varrelta. Auto voi poiketa vakioreitiltään (esim. nouto asiakkaan kotiportilta). Aikataulut sallivat henkilökohtaisen palvelun.

Reittejä on tällä hetkellä kahdeksan ja mm. Kouvolan, Kuusankosken, Myllykosken ja Inkeroinen kirjastot ovat näin saavutettavissa (kartta 2).

(Kouvolan kaupunki 2026)

Kirjastoauto Tesauros (talvi/kevät 2026)

Pysäkkiverkon laajuus ja saavutettavuus

- Aamureiteillä on yhteensä 30 pysäkkiä (pariton + parillinen viikko).
 - Iltareiteillä on yhteensä 76 pysäkkiä, ja pysäkkimäärä on sama molemmilla viikoilla (38 + 38), sijainnit vaihtelevat.
 - Kirjastoauto pysähtyy viikkokierrossa yli sadassa eri paikassa, mikä on maantieteellisesti kattavaa.
 - Alueellinen kattavuus ulottuu keskustasta kunnan reuna-alueille.
 - Harvaan asutut alueet on huomioitu kuukausittain toteutuvilla pysähdyksillä.
 - Ajallinen kattavuus palvelee eri ikä- ja väestöryhmiä.
- Kirjastoauto toimii Kouvolassa liikkuvana kirjastopalvelujen lähipalveluna.
- Auto täydentää kiinteää kirjastoverkkoa erityisesti alueilla, joilla saavutettavuus muuten olisi haasteellista.
- Toiminta perustuu käyttöön ja tarpeisiin. Tarvittaessa hiljaisia pysäkkejä lakkautetaan ja uusia perustetaan.
- (Kouvolan kaupunki 2026)

Kirjastoauton reittien kattavuus ja saavutettavuus

Reitit kattavat laajasti kaupungin alueen:

- Keskusta-alue ja suurimmat taajamat (esim. Voikkaa, Kuusankoski, Kymintehdas, Myllykoski, Anjala),
- Kyläalueet ja haja-asutusalueet (esim. Verla, Vuohijärvi, Saaramaa, Turkia),
- Reuna-alueet ja pitkien etäisyyksien kohteet.

Kirjastoauto liikennöi aamuisin maanantaista perjantaihin ja iltaisin maanantaista torstaihin.

- Aamureiteillä päiväkodit ja koulut ja
- Iltareiteillä painotus asuinalueissa ja kyläkeskuksissa.

Eri käyttäjäryhmien huomiointi:

- Lapset ja nuoret: päiväkodit ja koulut
- Ikääntyneet: palvelukeskusten, kylätalojen ja haja-asutusalueen pysäkit
- Haja-asutusalueiden asukkaat: kylä- ja risteyspysäkit
- Harvemmin asutut alueet: kuukausittain toteutetut pysäkit
- Iltapäivän ja illan reitit: ikääntyneiden ja työssäkäyville asiointi

(Kouvolan kaupunki 2026)

Kirjaston hyvinvointivaikutukset

Kirjaston hyvinvointivaikutusten mallin mukaan, kirjastolla on merkittäviä hyvinvointivaikutuksia:

- Ihmisten kokema hyvinvointi, esimerkiksi tyytyväisyys elämään
- Toimintakyky: Lukutaito ja digitaidot
- Sosiaalinen hyvinvointi: yhteisöön kuuluminen, vaikuttamismahdollisuudet
- Yhdenvertaisuus, saavutettavuus ja turvallisuus: tasavertainen pääsy tietoon, kulttuuriin ja palveluihin. Kirjasto on arjen turvapaikka.
- Yhteisötason hyvinvointi: esimerkiksi erityisryhmien huomiointi tuo yhdenvertaisuuteen liittyviä hyötyjä

Hyvinvointivaikutukset eivät synny yksittäisistä tapahtumista.

Ne syntyvät kirjaston pysyvistä rakenteellisista edellytyksistä:

- Saavutettavat ja turvalliset tilat
- Maksuttomuus
- Osaava henkilöstö
- Aineistot ja palvelut

Vaikutukset rakentuvat arjen käytöstä

Katso tarkemmin hankkeesta, jossa Kouvolan kirjasto ovat myös olleet mukana:

[2026030lahti_kirjastojenhyvinvointimittarit_julkistustilaisuus.pdf](#))

(MDI 3.3.2026)

Asiakaskysely Kouvolan kirjaston hyvinvointivaikutuksista kevät 2026, 274 vastausta

Tärkeimmät tulokset

1. 94 % vastasi, että kirjasto on tärkeä tai erittäin tärkeä osa elämää.
2. 90 % koki, että kirjastossa käyminen tuottaa hyvää mieltä paljon tai erittäin paljon.
3. 88 % käy kirjastossa vähintään kerran kuukaudessa.

Avovastauksista poimittua

“Kirjasto on kulttuurin ja hyvinvoinnin peruspilari.”

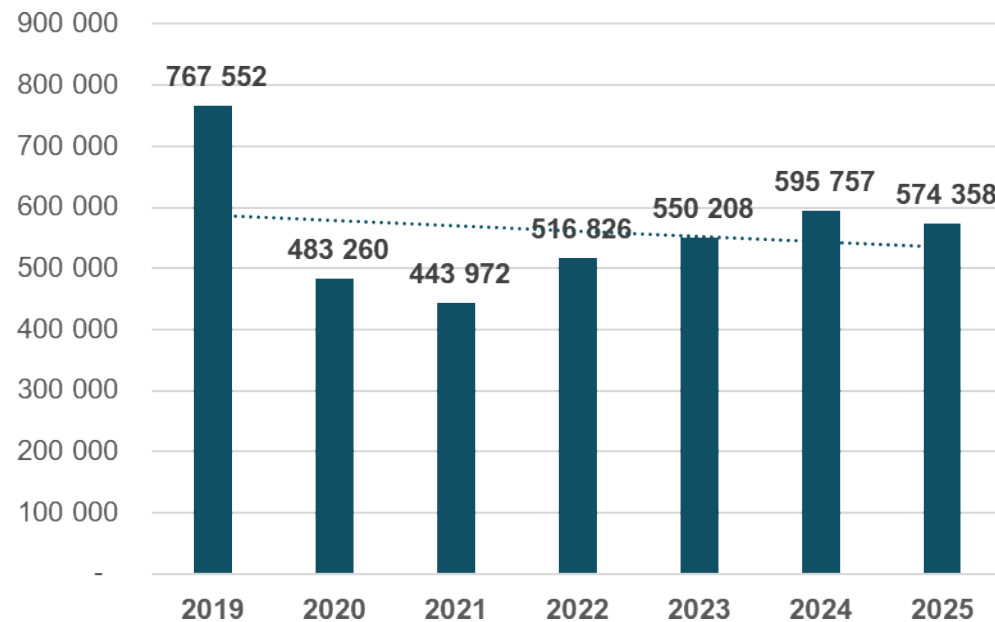
“Kirjaston palveluista saan vastinetta maksamiini veroihin.”

“Lähikirjastoja ei saa lakkauttaa, se on henkireikä monelle syrjäytymisvaarassa olevalle.”

A person stands in a library, holding a very tall stack of books that reaches above their head. The person is wearing a light-colored long-sleeved shirt and dark jeans. The background is filled with wooden bookshelves packed with books of various colors. A semi-transparent orange rectangle is overlaid on the center of the image, containing the title text.

Keskeiset tunnusluvut

Kirjastojen kävijämäärät vuosina 2019-2025

Kuva 6. Kouvolan kirjastojen yhteiset kävijämäärät vuosina 2019-2025

Taulukko 1. Kirjastojen kävijämäärät vuosina 2019 ja 2025, muutoksen suuruus määränä (erotus) ja prosentteina sekä kirjastokohtaisen muutoksen suuruus kaikkien kirjastojen määrällisestä muutoksesta prosentteina

Kävijät	2019	2025	Erotus	Muutos %	%-osuus kävijämäärän laskusta
Elimäki	25 544	21 349	- 4 195	- 16,4	2,4 %
Haanoja	53 692	42 351	- 11 341	- 21,1	6,5 %
Inkeroinen	67 687	35 170	- 32 517	- 48,0	18,7 %
Jaala	21 737	18 569	- 3 168	- 14,6	1,8 %
Koria	47 695	39 337	- 8 358	- 17,5	4,8 %
Kuusankoski	131 584	83 791	- 47 793	- 36,3	27,4 %
Myllykoski	56 014	46 311	- 9 703	- 17,3	5,6 %
Pääkirjasto	286 942	230 134	- 56 808	- 19,8	32,6 %
Valkeala	42 186	41 951	- 235	- 0,6	0,1 %
Yhteensä	733 081	558 963	- 174 118	-23,8	100 %

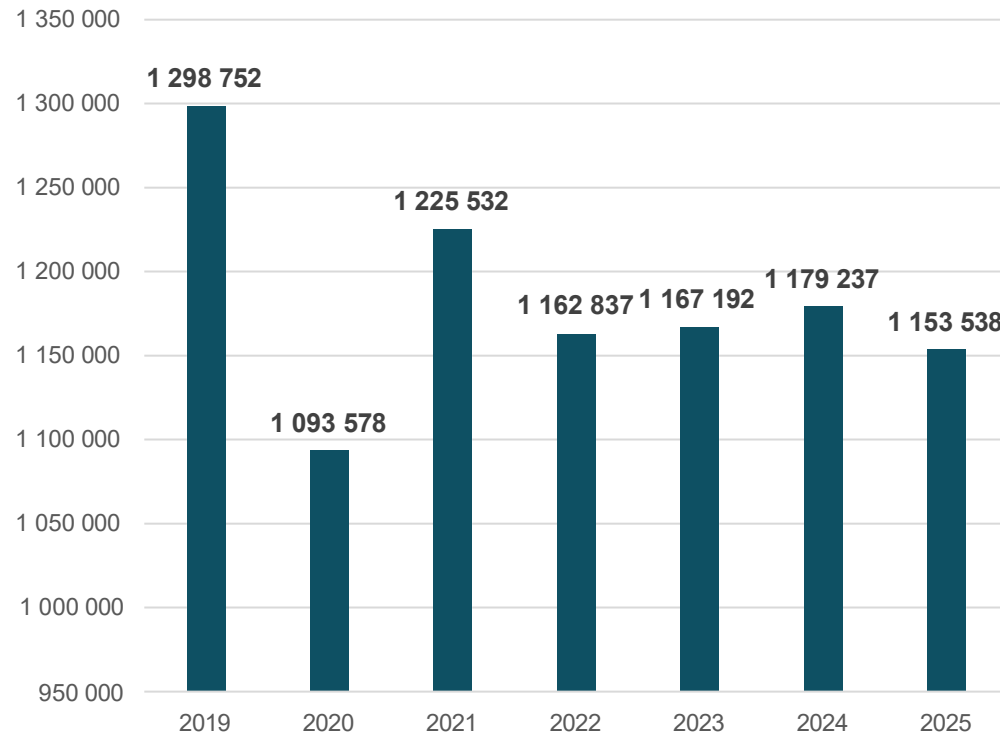
(Kouvolan kaupunki 2026)

Taulukko 2. Yksittäisten lainaajien määrät ikäryhmittäin luokiteltuna kirjastoittain

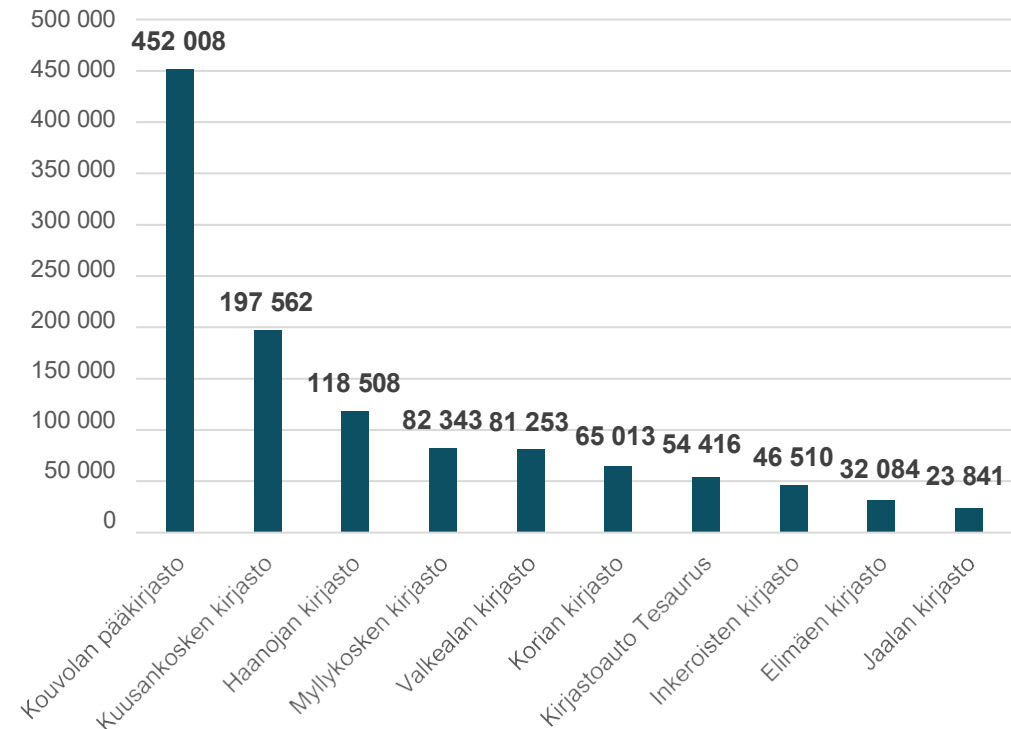
Kirjasto	0-6- vuotiaat	7-12- vuotiaat	13-15- vuotiaat	16-18- vuotiaat	19-24- vuotiaat	25-44- vuotiaat	45-64- vuotiaat	65-74- vuotiaat	75 vuotta täyttäneet	Kaikki yhteensä
Elimäen kirjasto	2	59	60	23	18	147	208	129	93	739
Haanojan kirjasto	8	312	227	107	73	730	714	357	214	2 742
Inkeröisten kirjasto	18	177	54	30	42	279	343	194	140	1 277
Jaalan kirjasto		45	10	15	13	102	175	94	47	501
Korian kirjasto	13	193	54	47	51	435	417	235	131	1 576
Kirjastoauto Tesaurus	13	379	31	8	5	167	123	72	79	877
Kouvolan pääkirjasto	53	792	584	645	742	3 344	3 232	1 648	1 012	12 052
Kuusankosken kirjasto	32	476	209	162	177	1 261	1 396	814	494	5 021
Myllykosken kirjasto	10	194	91	71	63	440	574	334	176	1 953
Valkealan kirjasto	21	222	134	67	50	495	516	253	131	1 889
Kaikki kirjastot yhteensä	138	2 167	1 224	939	980	5 103	5 402	3 090	2 022	21 065

Sama asiakas on voinut lainata useasta eri kirjastosta. Summarivi kertoo yksilöllisten lainaajien määrän ikäryhmittäin kaikissa kirjastoissa ja kirjastoautossa vuonna 2025.

Kokonaislainausmäärät vuosina 2019-2025

Kuva 7. Kouvolan kirjastojen yhteiset lainausmäärät vuosina 2019-2025

Kuva 8. Kouvolan kirjastot vuoden 2025 lainausmäärän mukaan suuruusjärjestyksessä suurimmasta pienimpään

(Kouvolan kaupunki 2026)

Kävijä- ja lainausmäärien muutos vuodesta 2019 vuoteen 2025

Taulukko 3. Kirjastojen lainausmäärät vuosina 2019 ja 2025, muutoksen suuruus lukumäärinä ja prosentteina

Kokonaislainaus kirjastoittain		Kokonaislainaus kirjastoittain	Muutos vuodesta 2019 vuoteen 2025	Muutos
Kirjasto	2019	2025	Erotus	%
Kouvolan pääkirjasto	499 951	452 008	-47 943	-9,6
Kuusankosken kirjasto	242 977	197 562	-45 415	-18,7
Haanojan kirjasto	112 758	118 508	5 750	5,1
Myllykosken kirjasto	92 032	82 343	-9 689	-10,5
Valkealan kirjasto	82 223	81 253	-970	-1,2
Korian kirjasto	65 940	65 013	-927	-1,4
Inkeröisten kirjasto	61 245	46 510	-14 735	-24,1
Elimäen kirjasto	48 446	32 084	-16 362	-33,8
Jaalan kirjasto	24 604	23 841	-763	-3,1
Kirjastot yhteensä	1 230 176	1 099 122	-131 054	-10,7
Kirjastoautot mukana	1 298 752	1 153 538	-145 214	-11,2

- Kävijämäärät eivät ole palautuneet covid-19 pandemiaa edeltävälle tasolle.
- Kävijämäärät ovat laskeneet kaikissa kirjastoissa.
- Kävijöitä oli lähes neljännes (23,8 %) vähemmän vuonna 2025 kuin vuonna 2019.
- Lainausmäärät ovat myös laskeneet kaikissa kirjastoissa Haanojan kirjastoa lukuun ottamatta.
- Kokonaislainauksen lasku vuodesta 2019 vuoteen 2025 on yli 10 prosenttia.

Kirjaston lukutaitotyö kaupungin strategisena tavoitteena

- Selvitystyön aikana valmisteilla oleva lukutaito-ohjelman on tarkoitus nousta valmistuttuaan kaupunkistrategian ja kulttuuriohjelman rinnalle yhdeksi kirjastotyötä ohjaavaksi dokumentiksi.
- Kirjaston lukutaitotyö nähdään kaupungissa strategisesti tärkeänä työnä: lasten ja nuorten vahvat perustaidot, kuten lukutaito on nostettu Kouvolan kaupunkistrategian tavoitteeksi.
- Aikaisempina vuosina toteutettu aktiivinen lukutaitotyö näkyy kirjastojen lainausmäärissä (seuraava dia taulukot 3 ja 4). Lasten ja nuorten aineistojen lainausmäärät ovat kaikissa kirjastojen toimispisteissä vähintään kolmannes kokonaislainausmäärästä.

Lasten ja nuorten aineiston lainausmäärät kirjastoittain

Taulukko 4. Lasten ja nuorten aineistojen lainojen määrät kirjastoittain ja osuus kaikista lasten ja nuorten lainoista vuonna 2025

Kirjasto	Lasten ja nuorten aineiston lainaus kirjastoittain	Osuus lasten ja nuorten aineiston lainoista
Kouvolan pääkirjasto	146 145	31,4 %
Kuusankosken kirjasto	74 533	16,0 %
Haanojan kirjasto	60 264	12,9 %
Valkealan kirjasto	44 553	9,6 %
Kirjastoauto Tesauros	44 241	9,5 %
Korian kirjasto	29 663	6,4 %
Myllykosken kirjasto	25 788	5,5 %
Inkeröisten kirjasto	18 784	4,0 %
Elimäen kirjasto	11 592	2,5 %
Jaalan kirjasto	10 098	2,2 %
	465 661	100,0 %

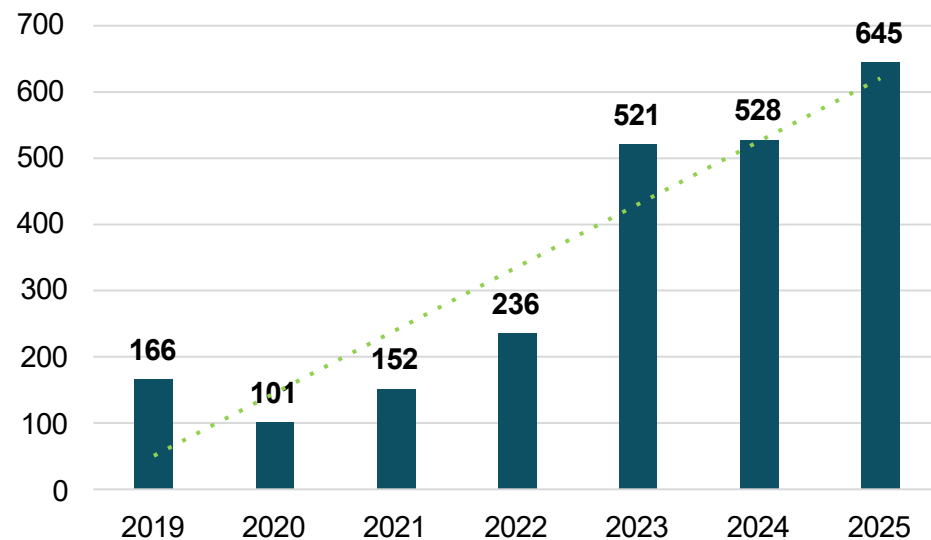
Taulukko 5. Vuoden 2025 kokonaislainaus kirjastoittain ja lasten ja nuorten aineistojen lainausten määrät ja osuudet kaikista lainauksista vuonna 2025

Kokonaislainaus kirjastoittain	Kokonaislainaus kirjastoittain	Lasten ja nuorten aineiston lainaus kirjastoittain	Osuus lainoista
Kirjasto	2025	2025	
Kouvolan pääkirjasto	452 008	146 145	32,3 %
Kuusankosken kirjasto	197 562	74 533	37,7 %
Haanojan kirjasto	118 508	60 264	50,9 %
Myllykosken kirjasto	82 343	25 788	31,3 %
Valkealan kirjasto	81 253	44 553	54,8 %
Korian kirjasto	65 013	29 663	45,6 %
Kirjastoauto Tesauros	54 416	44 241	81,3 %
Inkeröisten kirjasto	46 510	18 784	40,4 %
Elimäen kirjasto	32 084	11 592	36,1 %
Jaalan kirjasto	23 841	10 098	42,4 %
	1 153 538	465 661	40,4 %

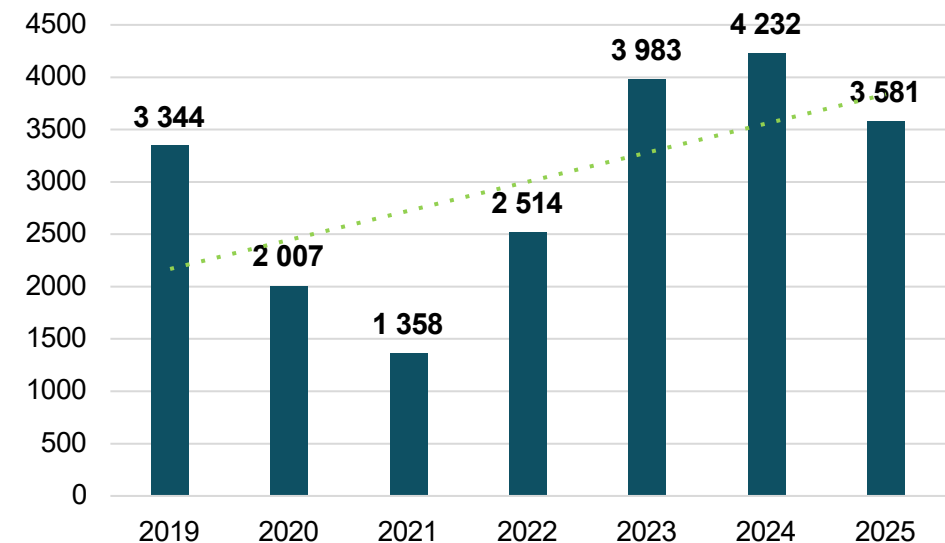
(Kouvolan kaupunki 2026)

Kouvolan kirjastojen käyttäjäkoulutusten määrät ja osallistujamäärät 2019-2025

→ Käyttäjäkoulutukset sisältävät kirjastonkäytön ja tiedonhaun opetusta sekä aikuis- ja lapsiryhmille, että yksittäisten asiakkaiden ennalta varatut digiopastukset.

Kuva 9. Käyttäjäkoulutusten lukumäärä yhteensä

Kuva 10. Käyttäjäkoulutusten osallistujamäärä yhteensä

Rakennukset

Taulukko 6. Kirjastojen varattavat tilat.

Kirjastolain §6 Yleisen kirjaston tehtävänä on: 5) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan

Tilatyyppi	Kirjasto	Tilojen lkm	Käyttötarkoitus	Maksullisuus	Lisätiedot
auditorio	Pääkirjasto	1	luentosali, kokous	kyllä	Näyttelytilat, tutkijanhuoneet ja auditorio varaus ao. kirjaston kautta
kokous- ja neuvotteluhuone	Elimäen kirjasto	1	pienryhmätila		
	Inkeröisten kirjasto	2	pienryhmätila, kokous		monitoimitalon yhteinen
	Kuusankosken kirjasto	3	pienryhmätila, kokous		
	Pääkirjasto	1	pienryhmätila, kokous		
	Valkealan kirjasto	2	työtila, pienryhmätila; kokous, yhteistötila, kerhotoiminta		monitoimitalon yhteinen
kokous- ja tapahtumatala	Myllykosken kirjasto	1	kokous, koulutus, tapahtuma		Tila varataan/vuokrataan ao. kirjaston kautta
leikki/monitoimitila	Pääkirjasto	1	leikki, tapahtuma		Varaus ao. kirjaston kautta. Tila pääsääntöisesti vapaasti käytettävissä kirjaston aukioloaikoina.
monitoimitila	Pääkirjasto	1	kokous, koulutus, digiopastus, 3D-tulostus, digitointi, lautapelit	kyllä	Tila tai palvelut varataan/vuokrataan ottamalla yhteyttä kyseiseen kirjastoon/Mediamajaan. Tila vapaasti käytettävissä kirjaston aukioloaikoina.
musiikkitala	Haanojan kirjasto	1	musisointi		
	Pääkirjasto	1	musisointi		
näyttely- ja kokoustila	Korian kirjasto	1	Taidenäyttely, kokous	kyllä	Näyttelytilat, tutkijanhuoneet ja auditorio varaus ao. kirjaston kautta
näyttelytila	Elimäen kirjasto	1	Taidenäyttely		
	Haanojan kirjasto	1	Taidenäyttely		
	Kuusankosken kirjasto	1	Taidenäyttely	kyllä	Näyttelytilat, tutkijanhuoneet ja auditorio varaus ao. kirjaston kautta
	Pääkirjasto	2	Taidenäyttely	kyllä	Näyttelytilat, tutkijanhuoneet ja auditorio varaus ao. kirjaston kautta.
pelihuone	Pääkirjasto	1	konsolipelaaminen		Varaus Mediamajan kautta. Tila pääsääntöisesti vapaasti käytettävissä Mediamajan aukioloaikoina.
työhuone	Inkeröisten kirjasto	2	työtila		
	Korian kirjasto	1	työtila	kyllä	
	Kuusankosken kirjasto	1	työtila		
	Pääkirjasto	5	työtila; mikrofiliimihuone; musisointi, äänitys, editointi	kyllä	Studio varataan ottamalla yhteyttä Mediamajaan. Samassa tilassa työntekijän työpiste.
	Valkealan kirjasto	1	työtila		

Taulukko 7. Kirjastorakennusten neliö-, vuokra- ja kuntotietoja, tilanne kevät 2026

Erinomainen	90 - 100 %
Hyvä	75 - 89 %
Tyydyttävä	60 - 74 %
Välttävä	50 - 59 %
Huono	1 - 49 %

Rakennus / palvelupiste	Suojelu- merkintä	Vuokra / Leasing	Rakennus- vuosi	Perus- korjaus	Kirjasto Vuokra m²	Koko kohteen vuokratut m²	Kirjaston osuus vuokratuista neliöistä (%)	Esteetön (tai pienin muutoksia esteetön)	KUNTO- LUOKKA
2068 Koulu Jaala (Kirjasto Jaala)*	ei		1955	osittain	269,0	2 127,0	12,6 %	kyllä	65
2117 Monitoimitalo Valkeala	ei	Leasing	2023		633,5	10 467,0	6,1 %	kyllä	98
2118 Monitoimitalo Inkeroinen (alkanut 8/2025)	ei	Leasing	2025		494,7	8 303,0	6,0 %	kyllä	100
2346 Kirjasto Haanoja	ei		1989		624,0	1 375,0	45,4 %	kyllä	60
2348 Kirjasto Kuusankoski	ei		2002		1891,0	1 891,0	100,0 %	kyllä	75
2349 Kirjasto Pääkirjasto	kyllä		1971		4009,7	4 009,7	100,0 %	kyllä	50
2350 Kirjasto Myllykoski**	ei		1972	osittain	1207,0	1 354,0	89,1 %	kyllä	65
2620 Kunnantalo Elimäki (Kirjasto Elimäki)	ei		1973		417,0	717,0	58,2 %	kyllä	40
2633 Kirjasto Korja	ei	Vuokratila	1990		627,0	627,0	100,0 %	kyllä	65
Keskiarvo tai yhteensä			1989		10 172,9	30 870,7	33,0 %	kyllä	69

* Jaalan kirjasto: Kirjastopalvelut muuttaneet nykyisiin tiloihin remontoinnin ja tilamuutosten jälkeen vuonna 1996.

** Myllykosken kirjasto: Rakennukseen tehty laajennus vuonna 1998, samassa yhteydessä osittainen peruskorjaus.

Kouvolan kaupunki 6.3.2026

Taulukko 8. Kirjastorakennusten peruskorjaustarve esitetty euroina vuosina 2026-2036 → kirjastojen osuus 20 milj. €*

Rakennus / palvelupiste	KUNTO-LUOKKA	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	Yhteensä 2026-2036 PTS	PERUSKORJAUS KUSTANNUKSET	YHTEENSÄ 2026-2036 SIS PERUSKORJAUS
2068 Kirjasto Jaala (koulu)	65	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	27 000	269 000	296 000
2117 Monitoimitalo Valkeala	98		36 000	2 350		10 400		5 000		5 000		5 000	63 750		63 750
2118 Monitoimitalo Inkeroinen	100					36 000	2 400		10 500		5 000		53 900		53 900
2346 Kirjasto Haanoja	60	38 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	68 000	936 000	1 004 000
2348 Kirjasto Kuusankoski	75	52 000	7 000	7 000	7 000	7 000							80 000	3 000 000	3 080 000
2349 Kirjasto Pääkirjasto	50					5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	35 000	11 100 000	11 135 000
2350 Kirjasto Myllykoski	65	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	33 000	3 500 000	3 533 000
2620 Kirjasto Elimäki (kunnantalo)	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	834 000	834 000
2633 Kirjasto Korja	65	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
Yhteensä	69	95 000	51 000	17 350	15 000	66 400	15 400	19 000	24 500	19 000	19 000	19 000	360 650	19 639 000	19 999 650

JOS KUNTOLUOKKA ON 50 TAI VÄHEMMÄN, PITÄÄ LUVUISSA OLLA MUKANA MYÖS PERUSKORJAUSKUSTANNUKSET 1-5 VUODEN AIKANA

JOS KUNTOLUOKKA ON 51 - 70, PITÄÄ LUVUISSA OLLA MUKANA MYÖS PERUSKORJAUSKUSTANNUKSET 5-10 VUODEN AIKANA

* Peruskorjauskustannukset ovat arvio kirjaston osuudesta koko rakennuksen peruskorjauskustannuksista. Tulee huomata, että rakennuksen peruskorjausta ei voi tehdä ainoastaan kirjaston tiloihin, vaan peruskorjaukset toteutetaan yleensä koko rakennukseen. Tällaisia rakennuksia ovat Jaalan, Haanojan, Myllykosken ja Elimäen kirjastot.

Kouvolan kaupunki 6.3.2026

Kirjastot osana suurempaa rakennus- kokonaisuutta

* Kouvolan kaupunki on antanut purkukustannusten arvion koko rakennuksen purkamisesta. Jaalan, Haanojan, Myllykosken ja Elimäen kirjastot sijaitsevat rakennuksissa, joissa on muita toimijoita. Rakennusten rakenne ei mahdollista kirjaston tilojen erillistä purkamista.

Taulukko 9. Kirjastorakennusten luonne, yhteys kaupungin muihin palveluverkkoratkaisuihin ja purkukustannusten arvio*

Rakennus / palvelupiste	Vuokra / Leasing	Purku-kustannukset koko rakennukselle	Tilojen luonne	Yhteys muiden palveluiden palveluverkkopäätöksiin
Kirjasto Jaala (koulu)		170 160	Kirjasto osana koulurakennusta.	Samassa rakennuksessa koulu.
Monitoimitalo Valkeala	Leasing	ei pureta	Kirjasto osa leasing kiinteistöä.	
Monitoimitalo Inkeroinen	Leasing	ei pureta	Kirjasto osana kiinteistöä.	
Kirjasto Haanoja		110 000	Kirjasto osa kiinteistöä, jossa myös päiväkotia ja hammashoitola.	Samassa rakennuksessa päiväkotia ja hammashoitola. Varhaiskasvatuksen palveluverkkosuunnitelmassa samassa rakennuksessa oleva päiväkotia on esitetty lakkautettavaksi vuonna 2035.
Kirjasto Kuusankoski		ei pureta		Yhteisötila muuttaa kirjaston yhteyteen vuonna 2026.
Kirjasto Pääkirjasto		ei pureta	Peruskorjaushanke suunnitteilla.	Peruskorjauksen jälkeen muuttuu monitoimitaloksi, johon sijoittuvat nuorisopalvelut ja keskustan yhteisötila.
Kirjasto Myllykoski		108 320	Kirjastossa tila kirjastoautolle	Samassa rakennuksessa on toiminut nuorisotila, joka syksyllä 2026 siirtynyt muualle. Kirjastopalvelut tavoitteena sijoittaa muiden kaupungin palveluyksiköiden kanssa samaan rakennukseen. Pidempiaikainen sijainti yhteydessä Myllykosken alueen perusopetuksen palveluverkkoratkaisuihin.
Kirjasto Elimäki (kunnantalo)		57 360	Ei kannata peruskorjata, kokonaisuuden jo vuonna 2026.	Samassa rakennuksessa paloasema. Kirjastopalvelut tavoitteena sijoittaa muiden kaupungin palveluyksiköiden kanssa samaan rakennukseen.
Kirjasto Korja	Vuokratila	ei kaupungin rakennus	KOy. Osake, jonka omistaa Yritystilat Oy	Sijainti yhteydessä Korian alueen perusopetuksen palveluverkkoratkaisuihin.

Verrokkikuntien kirjastojen tilojen ja palveluiden tiedoista

Toimipisteet	Kouvola	Hämeenlinna	Lahti	Lappeenranta	Pori+Nakkila	Rovaniemi
Toimipisteitä	9	7	9	9	10	6
Asukkaita per toimipiste	8 710	9 776	13 482	8 147	8 824	10 954
Kirjastoautoja	1	2	1	1	1	1
Kirjastoauton pysäkkejä	108	102	98	60	101	105
Aukiolotunteja yhteensä	35 790	38 566	44 317	32 227	32 138	20 362
Aukiolotunnit: henkilökunta on paikalla	14 093	11 503	14 797	11 165	16 516	8 414
Aukiolotunnit: henkilökuntaa on paikalla, mutta ei palvele massassa	993	0	944	451	2 423	1 792
Aukiolotunnit: omatoimikirjaston aukioloajat	20 704	27 063	28 576	20 611	13 199	10 156
Hyötypinta-ala neliömetreinä	8 812	7 540	9 397	5 512	7 019	4 732
Varattavia tiloja	22	20	22	14	13	8

Toimipisteiden määrä Kouvolalla verrokkikuntien tasolla, mutta asukaslukuun suhteutettuna korkeampi kuin Lahdessa ja Rovaniemellä.

Vaikka Lappeenrannassa on saman verran toimipisteitä kuin Kouvolassa, on Lappeenrannassa kirjastojen hyötypinta-alaa 3 300 neliötä Kouvolaan vähemmän eli kirjastot ovat Lappeenrannassa merkittävästi pienempiä.

Talous

Taustatietoa talousluvuista

- Käyttötalouden ja toiminnan vertailutiedot on tehty pääosin vuoden 2025 tiedoilla. Selvityksen tekohetkellä kuntien toimittamat tiedot on julkaistu Valtiokonttorin sivuilla, mutta niihin voi tulla vielä pieniä korjauksia kesän 2026 aikana.
- Kirjastojen oman tilastopalvelun tilastot.kirjastot.fi tiedot ovat 2025 tietoja
- Kouvolan kaupungin eri yksiköiden tiedot ovat vuoden 2025 tilinpäätöksen mukaisia tietoja
 - Selvityksen aikana on huomattu väärin menneitä kirjauksia yksiköiden välillä. Usean kirjaston yhteiset esihenkilöt on jaettu tasan ko. kirjastoille ja Myllykosken kirjastolle väärin kirjautuneet palkkakulut jaettu oikeille kirjastoille. Sivulla 49 ja 50 olevat tiedot sisältävät kaikki nämä korjaukset.
- Selvityksen työstämisen aiemmissa versioissa on käytetty myös vuoden 2024 tietoja, kun vuoden 2025 tietoja ei ollut vielä saatavilla. Selvyyden vuoksi 2024 tiedot on poistettu lopullisesta versiosta.

Kouvolan ja verrokkikuntien kirjastopalveluiden kustannusvertailu (2025)

Kouvolan ja verrokkikuntien kustannusvertailuista voi huomata, että kirjastojen ulkoiset toimintakulut ovat kaikissa verrokkikaupungeissa ja koko maassa keskimäärin samalla, n. 46-52 euron per asukas tasolla. Joensuun ulkoisia kustannuksia nostaa seutukirjaston toteutusmalli, jossa Joensuu vastaa kuluista ja muut kunnat vastaavasti maksavat Joensuulle myyntituottoja.

Suurimmat erot kaupunkien välillä muodostuvat sisäisistä vuokrista.

Asukasluku	77 625	73 241	83 010	66 191	68 614	51 551	79 129	121 832	5 114 389	508 677
Kirjastot, euroa per asukas	Kouvola	Lappeenranta	Pori	Rovaniemi	Hämeenlinna	Mikkeli	Joensuu	Lahti	Koko maa	Kuntatyyppi
Ulkoiset toimintakulut:										
Henkilöstökulut	34	33	35	33	33	30	45	32	34	36
Asiakaspalvelujen ostot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Muiden palvelujen ostot	5	8	3	6	4	5	10	7	6	6
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	9	6	7	7	7	11	11	7	8	8
Avustukset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vuokratulot	0	0	0	0	1	1	0	1	1	0
Muut kulut	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Ulkoiset toimintakulut yhteensä	48	48	46	47	44	47	66	47	49	51
Sisäiset toimintakulut:										
Sisäiset palvelujen ostot	0	1	3	1	1	4	0	0	3	2
Sisäiset vuokrat	29	17	0	12	26	15	18	16	16	16
Sisäiset toimintakulut yhteensä	29	18	3	13	27	20	19	17	19	17
Poistot ja arvonalentumiset	0	1	0	1	0	1	1	2	1	1
Vyörytyskulut	4	1	12	4	4	1	3	5	3	5
Käyttökulut yhteensä (sis + ulk)	81	67	61	65	75	68	89	70	73	74
Ulkoiset toimintatuotot:										
Myyntituotot	0	0	5	2	0	7	19	1	1	5
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	1	1	0	5	1	1	3	3	1	3
Vuokratuotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut tuotot	1	1	0	1	1	1	2	1	1	1
Ulkoiset toimintatuotot yhteensä	3	2	6	8	3	9	24	5	4	8
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vyörytystuotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Käyttötulot yhteensä (sis + ulk)	3	2	6	8	3	9	24	5	4	8
Nettokäyttökustannus	78	65	55	57	72	59	64	65	68	65

Kouvolan ja verrokkikuntien kirjastopalveluiden kustannusvertailu, ilmoitetut eurot

Kaikissa kirjastoissa suurimpana kulueränä on henkilöstökustannus ja seuraavaksi suurimpana sisäiset vuokratulot.

Kirjastojen toimintatuotoissa näkyy eroavaisuuksina, että tuottaako kaupunki kirjastopalveluita myös muille kunnille, kuten Pori, Mikkeli ja Joensuu tekevät. Näiden kuntien myyntituotot ovat muita korkeammat.

Kirjastot	Kouvola	Lappeenranta	Pori	Rovaniemi	Hämeenlinna	Mikkeli	Joensuu	Lahti	Koko maa
Ulkoiset toimintakulut:									
Henkilöstökulut	2 604 114	2 397 942	2 882 341	2 209 691	2 269 264	1 548 472	3 589 193	3 934 201	173 979 218
Asiakaspalvelujen ostot	0	0	0	0	0	0	0	0	890 514
Muiden palvelujen ostot	359 014	573 208	282 035	413 371	243 820	268 225	776 592	827 318	31 372 219
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	711 356	431 610	607 693	454 401	466 145	553 200	852 910	822 592	41 048 732
Avustukset	250	4 444	0	0	0	0	0	0	92 196
Vuokratulot	36 165	24 445	8 853	32 848	55 341	47 482	15 376	80 069	3 180 008
Muut kulut	7 404	56 838	14 228	4 320	8 948	25 238	10 033	17 596	670 857
Ulkoiset toimintakulut yhteensä	3 718 302	3 488 487	3 795 149	3 114 631	3 043 518	2 442 617	5 244 105	5 681 777	251 233 744
Sisäiset toimintakulut:									
Sisäiset palvelujen ostot	8 719	44 663	269 455	75 397	85 162	230 866	29 881	37 970	14 957 742
Sisäiset vuokrat	2 269 045	1 262 623	0	785 123	1 769 009	784 698	1 444 663	1 987 184	79 460 732
Sisäiset toimintakulut yhteensä	2 277 892	1 307 804	269 455	861 426	1 854 171	1 015 564	1 474 543	2 026 256	97 766 412
Poistot ja arvonalentumiset	0	44 524	4 517	63 353	0	28 662	89 909	242 257	6 152 576
Vyörytyskulut	275 325	43 727	988 792	240 197	253 787	32 286	218 620	599 140	16 363 501
Käyttökulut yhteensä (sis + ulk)	6 271 519	4 884 541	5 057 913	4 279 608	5 151 476	3 519 129	7 027 177	8 549 430	371 516 233
Ulkoiset toimintatuotot:									
Myyntituotot	9 926	25 821	409 821	128 768	30 664	340 887	1 532 540	121 140	6 215 583
Maksutuotot	0	0	21 067	0	1 800	6 284	0	2 712	739 497
Tuet ja avustukset	68 972	47 457	33 190	333 895	95 951	64 647	239 401	345 221	7 489 974
Vuokratuotot	4 063	2 963	7 073	1 303	5 050	1 819	6 740	19 562	1 279 642
Muut tuotot	112 954	73 550	321	48 565	61 484	51 475	156 878	90 136	5 044 019
Ulkoiset toimintatuotot yhteensä	195 916	149 791	471 471	512 530	194 948	465 112	1 935 559	578 771	20 768 713
Sisäiset toimintatuotot	0	3 603	0	184	1 054	945	3 015	740	1 018 642
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	0	0	152 103
Vyörytystuotot	0	0	0	0	0	0	0	0	440 152
Käyttötuo	195 916	153 393	471 471	512 715	196 002	466 057	1 938 575	579 511	22 379 610
Nettokäyttökustannus	6 075 603	4 731 148	4 586 442	3 766 893	4 955 474	3 053 072	5 088 602	7 969 920	349 136 623

Kouvolan ja verrokkien kirjastojen tiedot Suomen yleisten kirjastojen tilastossa. Tiedot vuodelta 2025.

Kulut / Asukas	Kouvola	Lahti	Lappeenranta	Pori / Pori+Nakkila	Rovaniemi	Hämeenlinna
Toimintakulut tilastovuonna / Asukasluku	79,72	63,35	61,44	52,53	60,21	70,08
Toimintakulut tilastovuonna / Fyysiset käynnit	10,88	7,76	8,07	7,83	10,59	9,92
Toimintakulut tilastovuonna / Kokonaislainaus	5,42	3,9	5,22	3,02	4,31	4,39
Henkilöstökulut / Asukasluku	33,02	32,36	31,08	32,5	33,53	31,88
Kirjastoaineistokulut / Asukasluku	8,35	6,36	5,37	6,04	6,19	5,82
Kirjojen hankintakulut / Asukasluku	5,62	4,04	3,03	3,37	4,15	3,79
E-aineistokulut / Asukasluku	1	0,91	1,12	0,95	1,01	1
Tilakustannukset / Asukasluku	27,74	17,76	19,14	3,08	11,95	23,41
Muut kulut / Asukasluku	10,61	6,87	5,85	10,92	8,55	8,97

Kouvolan kirjaston kokonaiskulut, tilakulut ja aineiston hankintakulut asukaslukuun nähden ovat verrokkijoukon korkeimmat. Henkilöstökulut ovat vertailujoukon toiseksi kalleimmat, mutta erot kuntien välillä henkilöstökuluissa ovat pieniä. Kouvolan kirjastoissa on systemaattisesti vähennetty henkilöstömäärää, vuonna 2025 henkilöstövähennys oli kolme htv:tä ja 2026 alusta 4 htv:tä.

Kouvolan kirjastopalveluiden kustannuskehitys 2019-2025

Talous	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Toimintakulut tilastovuonna	4 974 807	4 926 623	5 085 711	5 787 260	5 823 198	5 848 202	6 249 174
Henkilöstökulut	2 525 896	2 300 228	2 509 119	2 528 776	2 526 727	2 507 495	2 588 632
Kirjastoaineistokulut	562 705	562 516	594 165	618 455	596 827	603 740	654 603
Kirjojen hankintakulut	363 904	355 948	404 484	419 645	393 357	404 554	440 694
E-aineistokulut	34 909	48 843	54 601	58 038	58 515	81 176	78 771
Tilakustannukset	1 278 853	1 210 542	1 150 743	1 826 614	1 887 970	1 946 099	2 174 045
Muut kulut	607 353	853 337	831 684	813 415	811 674	790 868	831 894
Toimintakulut kuluvan vuoden talousarviossa	5 028 386	4 918 155	5 475 003	5 887 357	5 831 978	5 859 339	5 755 072

Kirjastojen henkilömäärä on laskenut ja yhteenlasketut henkilöstökulut ovat vuosina 2019-2025 pysyneet lähes ennallaan, vuosien aikana tapahtuneista palkankorotuksista huolimatta. Tilakustannusten osuus kirjastojen toimintakuluista on noussut merkittävästi sisäisten vuokrien periaatteiden muuttamisen (2022) ja uusien tilojen takia Inkeröisissä 2025 ja Valkealassa 2023.

Kouvolan kirjastoyksiköiden kustannustiedot (sisäiset ja ulkoiset) vuoden 2025 korjattujen tietojen mukaan

Yksikkö	Toimintatuotot	Henkilöstökulut	Palveluiden ostot	Aineet, tarvikkeet tavarat	Muut toimintakulut	Muista toimintakuluista rakennusten vuokrat	Toimintakate yhteensä
Inkeroinen	2 413	-89 296	-9 322	-12 245	-120 647	-197 682	-229 097
Elimäki	1 588	-76 050	-1 674	-281	-71 416	-70 804	-147 834
Haanoja	2 734	-92 271	-3 479	-518	-144 748	-144 123	-238 281
Koria	2 004	-100 348	-1 763	-420	-94 927	-93 892	-195 454
Kuusankoski	9 241	-327 930	-22 582	-8 268	-436 850	-435 906	-786 388
Pääkirjasto	30 274	-787 525	-43 476	-17 259	-784 353	-782 975	-1 602 339
Myllykoski	3 406	-134 630	-5 424	-4 203	-299 737	-298 809	-440 587
Valkeala	2 018	-102 002	-2 241	-1 408	-173 982	-173 252	-277 598
Jaala	568	-60 580	-3 375	-83	-55 111	-54 515	-118 581
Kirjastoautot	0	-157 316	-6 222	-208	-95 039	0	-197 952
Kirjaston kokoelmap.	844	-248 157	-58 367	-657 991	-1 205	0	-964 875
Yhteiset palvelut	140 826	-415 533	-209 809	-8 600	-34 599		-527 966
Yhteensä	195 916	-2 591 639	-367 733	-711 483	-2 312 614	-2 251 958	-5 792 786

Kirjastoautolle ei ole kirjattu vuokrakuluja. Kirjastoauton talli on Myllykosken kirjastolla. Kirjastoauton muut kulut ovat pääosin kirjastoautosta maksettavaa sisäistä ylläpitovuokraa. Korjattu 16.6.2026 Myllykosken kirjastolle vuonna 2025 väärin kirjautuneet 2 henkilötyövuotta, joista toinen kuului kirjastoautolle ja toinen kolmena määräaikaisena työntekijänä Inkeroisille, Elimäelle ja Haanojalle.

Kouvolan kirjastojen kustannusvertailu suhteessa kävijöiden ja lainausten määrään (2025 korjatut tiedot)

Yksikkö	Toimintatuotot	Henkilöstökulut	Toimintakate yhteensä	Kävijät 2025	Lainat 2025	Toimintakate per kävijät	Toimintakate per lainaus	Henkilöstökulut per kävijä	Henkilöstökulut per lainaus	Vuokrat per kävijät	Vuokrat per lainaus
Inkeroinen	2 413	-89 296	-229 097	35 170	46 510	-6,5	-4,9	-2,5	-1,9	-3,4	-2,6
Elimäki	1 588	-76 050	-147 834	21 349	32 084	-6,9	-4,6	-3,6	-2,4	-3,3	-2,2
Haanoja	2 734	-92 271	-238 281	42 351	118 508	-5,6	-2,0	-2,2	-0,8	-3,4	-1,2
Koria	2 004	-100 348	-195 454	39 337	65 013	-5,0	-3,0	-2,6	-1,5	-2,4	-1,4
Kuusankoski	9 241	-327 930	-786 388	83 791	197 562	-9,4	-4,0	-3,9	-1,7	-5,2	-2,2
Pääkirjasto	30 274	-787 525	-1 602 339	230 134	452 008	-7,0	-3,5	-3,4	-1,7	-3,4	-1,7
Myllykoski	3 406	-134 630	-440 587	46 311	82 343	-9,5	-5,4	-2,9	-1,6	-6,5	-3,6
Valkeala	2 018	-102 002	-277 598	41 951	81 253	-6,6	-3,4	-2,4	-1,3	-4,1	-2,1
Jaala	568	-60 580	-118 581	18 569	23 841	-6,4	-5,0	-3,3	-2,5	-2,9	-2,3
Kirjastoautot	0	-157 316	-197 952	15 395	54 416	-12,9	-3,6	-10,2	-2,9		

Kävijämäärää kohti laskettu toimintakate (toimintatulot – toimintamenot) on korkein kirjastoautossa ja Myllykosken kirjastossa, edullisin Koriolla.

Lainauksia kohti laskettu toimintakate on korkein Myllykoskelle ja edullisin Haanojalla.

Kouvola kirjastojen käytössä olevien tilojen kustannukset tilapalveluiden 2025 kirjanpidon mukaan. Yhteisten rakennusten osalta kuluissa on kuvattu kirjaston osuus koko kiinteistön kuluista

Rakennus / palvelupiste	Kirjastolle kohdennetut poistot	Kirjaston tilojen käyttökustannukset (vesi, lämpö, sähkö, puhtaus, kiint.hoito yms.) tilapalveluiden kustannuksissa.	Kirjaston osuus ulosmaksettavasta vuokrasta.	Koko kohteen ulosmaksettava vuokra/Leasing	Kirjaston osuus m2	Koko kohteen m2	Kirjaston osuus neliöistä
2068 Koulu Jaala (Kirjasto Jaala)	6 178	19 850			269,0	2 127,0	13 %
2117 Monitoimitalo Valkeala	20 920	52 114	113 012	1 867 236	633,5	10 467,0	6 %
2118 Monitoimitalo Inkeroinen (alkanut 8/2025)	-	27 198	108 130	1 814 837	494,7	8 303,0	6 %
2346 Kirjasto Haanoja	19 417	59 812			624,0	1 375,0	45 %
2348 Kirjasto Kuusankoski	134 108	138 368			1891,0	1 891,0	100 %
2349 Kirjasto Pääkirjasto	37 127	207 835			4009,7	4 009,7	100 %
2350 Kirjasto Myllykoski	26 103	88 140			1207,0	1 354,0	89 %
2620 Kunnantalo Elimäki (Kirjasto Elimäki)	956	41 308			417,0	717,0	58 %
2633 Kirjasto Korja	-	27 224	30 742	30 742	627,0	627,0	100 %

Kirjastoista ainoastaan Kuusankoski, Pääkirjasto ja Korja ovat pelkästään kirjaston käytössä, muissa on muitakin käyttäjiä

Huomioita kirjastojen kustannuksista

- Kouvolan kirjastojen kustannukset tiliöiden kohteittain, eri kohteita ovat yksittäiset kirjastot, kirjastoauto ja kirjaston kokoelmapalvelut.
- Kirjaston kokoelmapalvelut vastaavat aineistojen hankinnasta, eikä näitä kuluja ole jaoteltu kohteittain.
- Edellisen sivun kustannusjaottelussa on huomioitu, että Elimäen, Haanojan, Inkeröisen, Korian, Myllykosken ja kirjastoautojen esihenkilönä toimii sama henkilö. Kulut on jaettu kaikille näille yksiköille tasan, kirjanpidossa kulut kirjattu vain Myllykosken kirjastolle
- Myllykosken kirjaston henkilöstökulut ovat poikkeavan korkeat vuonna 2025
- Edellisen sivun kustannusjaottelussa on huomioitu, että Jaalan, Kuusankosken ja Valkealan esihenkilönä toimii sama henkilö. Kulut on jaettu kaikille näille yksiköille tasan, kirjanpidossa kulut kirjattu vain Kuusankosken kirjastolle
- Kohteille ei ole jaettu seuraavien tehtävien kustannuksia: kirjastopalvelujohtaja, asiakaspalvelupäällikkö, toimistonhoitaja, kiertävä erikoiskirjastovirkailija ja hanketyöntekijä
- Kirjastoautolle ei ole kirjattu vuokrakuluja. Kirjastoauton talli on Myllykosken kirjastolla.

Huomioita kirjastojen kustannuksista

- Kouvolan kirjastojen vuokratkustannukset ovat suuret suhteessa kirjastojen kokonaistoimintaan
- Kouvolan kirjaston toimitilojen vuokratkustannukset ovat kolminkertaiset kirjaston aineiden, tavaroiden ja tavaroiden, ts. lainattavan aineiston, kustannuksiin nähden
 - Kouvolassa aineistokulujen suuruus oli v. 2024 vain 34 % sisäisistä vuokrien suuruudesta, koko maassa keskimäärin 54 %. Vertailujoukosta ainoastaan Hämeenlinnassa aineistojen ja tilakustannuksien suhdeluku (2024) on ollut Kouvolaan heikompi.
- Suhteessa henkilöstökuluihin, Kouvolan kirjaston aineistokustannusten osuus on suurempi kuin verrokkikuntien. Kouvolassa aineistojen hankintaan käytettiin vuonna 2024 25 % ja 27 % vuonna 2025 henkilöstömenojen kokonaissummasta.
- Kirjastojen toimintakuluissa Suomessa ja erityisesti Kouvolassa korostuvat tilakustannukset ja henkilöstökustannukset, kun puolestaan aineiston hankinnan merkitys on marginaalinen. Aineiston hankinnan kulut ovat Kouvolassa 10% kirjastojen kokonaiskuluista.

Toimintaympäristön muutos

Kouvola kaupungin ikäryhmittäinen väestöennuste

Kouvola	2025	2030	2035	2040	Muutos 2025–2030		Muutos 2025–2035		Muutos 2025–2040	
0-6-vuotiaat	3 388	3 041	2 959	2 916	-347	-10,2 %	-429	-12,7 %	-472	-13,9 %
7-15-vuotiaat	6 540	5 308	4 464	4 257	-1 232	-18,8 %	-2 076	-31,7 %	-2 283	-34,9 %
16-18-vuotiaat	2 405	2 305	1 805	1 470	-100	-4,2 %	-600	-24,9 %	-935	-38,9 %
19-64-vuotiaat	41 051	38 545	37 274	36 632	-2 506	-6,1 %	-3 777	-9,2 %	-4 419	-10,8 %
Yli 64-vuotiaat	24 257	24 845	24 589	23 506	588	2,4 %	332	1,4 %	-751	-3,1 %
Asukasluku	77 641	74 044	71 091	68 781	-3 597	-4,6 %	-6 550	-8,4 %	-8 860	-11,4 %

Lähde: Tilastokeskus 2025, 2026, MDI 2025 ja FCG 2026

Kouvolan kaupungin väestökehitys tilastoalueittain vuodesta 2019 vuoteen 2024

Vuosi	2019	2020	2021	2022	2023	2024		
Osa_Alu	Arvo	Arvo	Arvo	Arvo	Arvo	Arvo	Muutos	Muutos, %
2861 Kouvola	29 420	29 244	28 964	28 764	28 939	28 962	- 458	-2 %
2862 Kuusankoski	18 103	17 872	17 681	17 378	17 218	17 155	- 948	-5 %
2863 Anjalankoski	13 983	13 779	13 595	13 344	13 084	12 946	- 1 037	-7 %
2864 Valkeala	10 897	10 795	10 736	10 619	10 436	10 235	- 662	-6 %
2865 Elimäki	7 570	7 411	7 356	7 212	7 107	6 973	- 597	-8 %
2866 Jaala	1 553	1 539	1 509	1 483	1 450	1 413	- 140	-9 %
Yhteensä	81 526	80 640	79 841	78 800	78 234	77 684	- 3 842	-5 %

Tilastoalue	Asukkaita 2024	Alueen kirjastojen pinta-ala (m ²) yhteensä	m ² /asukas
2861 Kouvola	28 962	4 634	0,16
2862 Kuusankoski	17 155	1 891	0,11
2863 Anjalankoski	12 946	1 702	0,13
2864 Valkeala	10 235	634	0,06
2865 Elimäki	6 973	1 044	0,15
2866 Jaala	1 413	269	0,19
Yhteensä	77 684	10 173	0,13

Väestötiedot: Tilastokeskus 2026

Pinta-alatiedot: Kouvolan kaupungin tilapalvelut 2026

Kirjastoihin vaikuttavat palveluverkkomuutokset vuoteen 2035 mennessä

Kirjastoverkkomuutokset ennen vuotta 2030

- Kirjasto Haanoja
 - Samassa rakennuksessa toimivan varhaiskasvatuksen yksikkö päätetty lakkauttaa v. 2035.
 - Kirjasto Haanoja
- Kirjasto Myllykoski
 - Kirjaston tilat toimintaan nähden ylisuuret.
 - Tilaratkaisut yhteydessä perusopetuksen palveluverkkoratkaisuihin.
 - Haasteena kirjastoauton uusi sijainti.

Kirjastoverkkomuutokset 2030-2035

- Kirjasto Elimäki
 - Rakennus purkukunnossa.
 - Tilaratkaisut yhteydessä perusopetuksen palveluverkkoratkaisuihin.
 - Mahdolliset kouluverkkomuutokset ajoittuvat 2030-luvun alkuvuosiin.
- Kirjasto Jaala
 - Mahdolliset kouluverkkomuutokset ajoittuvat 2030 –luvun loppupuolelle.
- Kirjasto Korja
 - Vuokratila
 - Muiden palveluiden palveluverkkomuutoksilla ei vaikutusta vuokratilaan.

Kirjastoverkkomuutosten ulkopuolelle jäävät:

- Pääkirjasto
 - Peruskorjaus 2026-2028
- Kuusankosken kirjasto
 - Hyvässä kunnossa
- Monitoimitalo Valkeala
 - Uudenko rakennus
 - Leasing-sopimus
- Monitoimitalo Inkeroinen
 - Uusi rakennus
 - Leasing-sopimus

Kirjastopalvelujen kustannuskehitys

Kirjastopalvelujen kustannuskehitys euroa per asukas vuosille 2025, 2030, 2035 ja 2040

Euroa per asukas ilman muutoksia	2025	2030	2035	2040
Väestö	77 641	74 044	71 091	68 781
Henkilöstökulut	33,34	34,96	36,41	37,64
Kirjastoaineistokulut	8,43	8,84	9,21	9,52
Kirjojen hankintakulut	5,68	5,95	6,20	6,41
E-aineistokulut	1,01	1,06	1,11	1,15
Tilakustannukset	28,00	29,36	30,58	31,61
Muut kulut	10,71	11,24	11,70	12,09
Toimintakulut	80,49	84,40	87,90	90,86

- Kouvolan asukasluku on laskussa ja tällöin jokaiselle asukkaalle kohdistuvat palveluiden kustannukset ovat kasvusuunnassa.
- Oheisessa laskelmassa on osoitettu, kuinka vuoden 2025 kirjaston yhteenlasketut kulut per asukas jakautuisivat ennustevuosien väkiluvulla, ilman inflaation huomioimista.
- Laskelma ei sisällä millekään kustannusryhmälle lisäyksiä tai vähennyksiä
- HUOM. Tilakulut ovat tässä sisäisiä vuokria, koska kuntien välisessä vertailussa niitä tietoja käytetään
- Jo vuoteen 2030 mennessä, euroa per asukas kustannukset ovat nousemassa 4,9 prosenttia, ilman inflaation huomioimista ja ilman muuttavia toimenpiteitä.

Skenaariot

1. skenaario

- ei muutoksia palveluverkkoon.

Palveluja täydentää kirjastoauto.

Skenaariossa 1. lakkautettavia toimipisteitä:

- Ei lakkautuksia.

2. skenaario

- voimakas keskittäminen

Palveluverkon muodostavat

- Pääkirjasto
- Kuusankosken kirjasto
- Inkeröisten kirjasto
- Valkealan kirjasto

Palveluja täydentää kirjastoauto.

Skenaariossa 2. lakkautettavat toimipisteet:

- Elimäen kirjasto,
- Haanojan kirjasto,
- Jaalan kirjasto,
- Korian kirjasto ja
- Myllykosken kirjasto.

3. Skenaario

- keskitetty + omatoimi

Palveluverkon muodostavat

- Pääkirjasto
- Kuusankosken kirjasto
- Inkeröisten kirjasto
- Valkealan kirjasto

Omatoimikirjastot

- Jaala omatoimikirjasto
- Elimäen omatoimikirjasto

Palveluja täydentää kirjastoauto.

Skenaariossa 3. lakkautettavat toimipisteet:

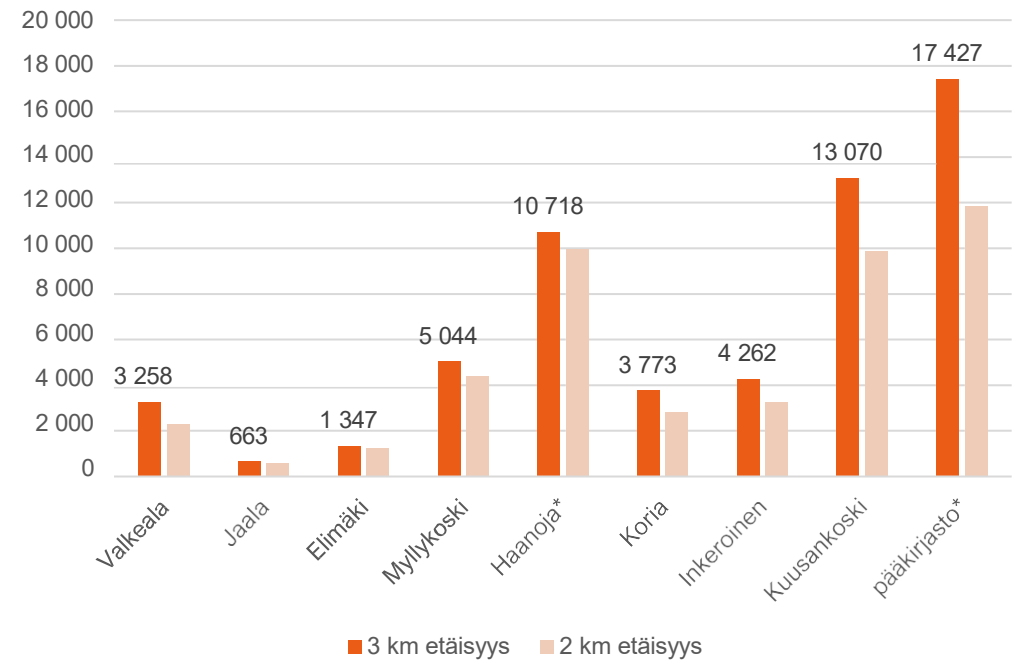
- Haanojan kirjasto,
- Korian kirjasto ja
- Myllykosken kirjasto.

1. skenaario: ei muutoksia palveluverkkoon

- Palvelupisteiden määrä pysyvät ennallaan, mutta sijainnit lähellä aiempaa sijaintia voivat muista syistä muuttua.
- Palveluverkkomuutoksista johtuvia henkilöstön määrän muutoksia ei muodostu.
- Investoinnit toteutetaan suunnitelman mukaisesti.

- 60 % asukkaista asuu kahden (2) kilometrin säteellä kirjastosta ja 77 % asukkaista asuu kolmen (3) kilometrin säteellä kirjastosta.

Skenaario 1. Etäisyys kirjastosta

* pääkirjaston ja Haanojan kirjaston välinen raja on junaradassa

1. skenaario: ei muutoksia palveluverkkoon

Kouvola	2020	2025	2030	2035	2040
Asukasluku	81 187	77 641	74 044	71 091	68 781
Asukkaita kirjastoa kohden	9 021	8 627	8 227	7 899	7 642

Asiakasvaikutukset:

- Ei muutoksia kirjaston tuottamiin hyvinvointivaikutuksiin asukkaille.
- Ei palveluverkkopäätöksistä johtuvia muutoksia.
- Kirjastojen määrä asukkaita kohden paranee.

Henkilöstövaikutukset:

- Ei muodostu palveluverkkopäätöksistä johtuvia henkilöstövaikutuksia.

Talousvaikutukset:

- Henkilöstökustannukset: Ei muodostu säästöä.
- Tilakustannukset: Ei muodostu säästöä.
- Investointikustannukset: Ei muodostu säästöä. Investoinnit toteutetaan suunnitelman mukaisesti.
- Talousvaikutukset: Elimäen ja Myllykosken kirjastojen siirtyminen pienempiin tiloihin voi laskea tilakustannuksia.

2. skenaario: voimakas keskittäminen

Palveluverkon muodostavat:

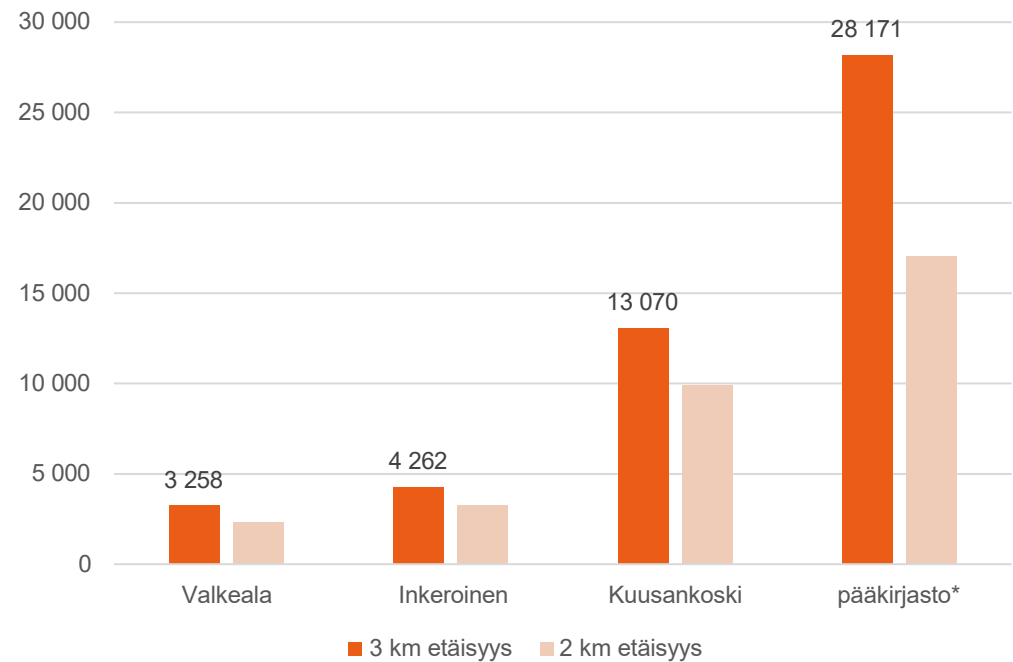
- Pääkirjasto,
- Kuusankosken kirjasto,
- Inkeröisten kirjasto,
- Valkealan kirjasto ja
- Kirjastoauto.

Lakkautettavat toimipisteet:

- Elimäen kirjasto,
- Haanojan kirjasto,
- Jaalan kirjasto,
- Korian kirjasto ja
- Myllykosken kirjasto.

- 42 % asukkaista asuu kahden (2) kilometrin säteellä kirjastosta ja 63 % asukkaista asuu kolmen (3) kilometrin säteellä kirjastosta.

Skenaario 2. Etäisyys kirjastosta

* pääkirjastosta 3 km:n säde

2. skenaario: voimakas keskittäminen

Kouvola	2020	2025	2030	2035	2040
Asukasluku	81 187	77 641	74 044	71 091	68 781
Asukkaita kirjastoa kohden	20 297	19 410	18 511	17 773	17 195

Asiakasvaikutukset:

- Kirjastojen hyvinvointivaikutukset lakkautettavien kirjastojen alueilla heikkenevät.
- Kirjastojen määrä asukkaita kohden heikkenee merkittävästi.
- Etäisyydet kirjastoihin pitenevät.
- Elimäen, Korian ja Myllykosken taajamissa kirjastopalveluissa nojataan muihin kirjastoihin ja kirjastoautoon.
- Kirjastoauton reittien muutokset lakkautettujen kirjastojen alueille heikentävät kirjaston palveluiden saavutettavuutta erityisesti iltapysäkkien verkossa.

Henkilöstövaikutukset:

- Muodostuu henkilöstövaikutuksia.
- Lakkautettavien kirjastojen henkilötyövuosia vastaavista määristä luovutaan.

Talousvaikutukset:

- Vuotuisten henkilöstökustannusten säästö: lakkautettavien kirjastojen henkilöstövähennys, vähennys kirjastojen lähijohtamisesta
- Vuotuisten tilakustannusten säästö laskettu tilojen ulkoisten, kirjastolle kohdistettujen kustannusten mukaan. Lopullinen säästö kaupungille on riippuvainen tilojen tulevasta käytöstä tai niistä luopumisesta
- Purkukustannuksen arvio on Kouvolan kaupungilta ja laskettu koko rakennuksen osalta
- 2027–2036 yhteenlasketuissa investointisäästöissä huomioitu Kouvolan kaupungin PTS-suunnitelman mukaiset investoinnit ja suunnitellut peruskorjaukset

2. skenaario: voimakas keskittäminen

Säästölaskelma	Henkilötyövuodet	Henkilöstösäästöt	Tilojen kulut tilapalveluille ilman poistoja	Investointisäästöt	Purkukulut jos koko rakennuksesta luovutaa
Elimäki	1	45 000	41 308	832 000	80 000
Haanoja	1	45 000	59 812	966 000	110 000
Jaala	1	45 000	19 850	296 000	170 000
Koria	1	45 000	57 966	-	Vuokratila
Myllykoski	2	90 000	88 140	3 530 000	110 000
Yhteiset	1	50 000			
Yhteensä	7	320 000	267 076	5 624 000	470 000

3. Skenaario: keskitetty + omatoimi

Palveluverkon muodostavat:

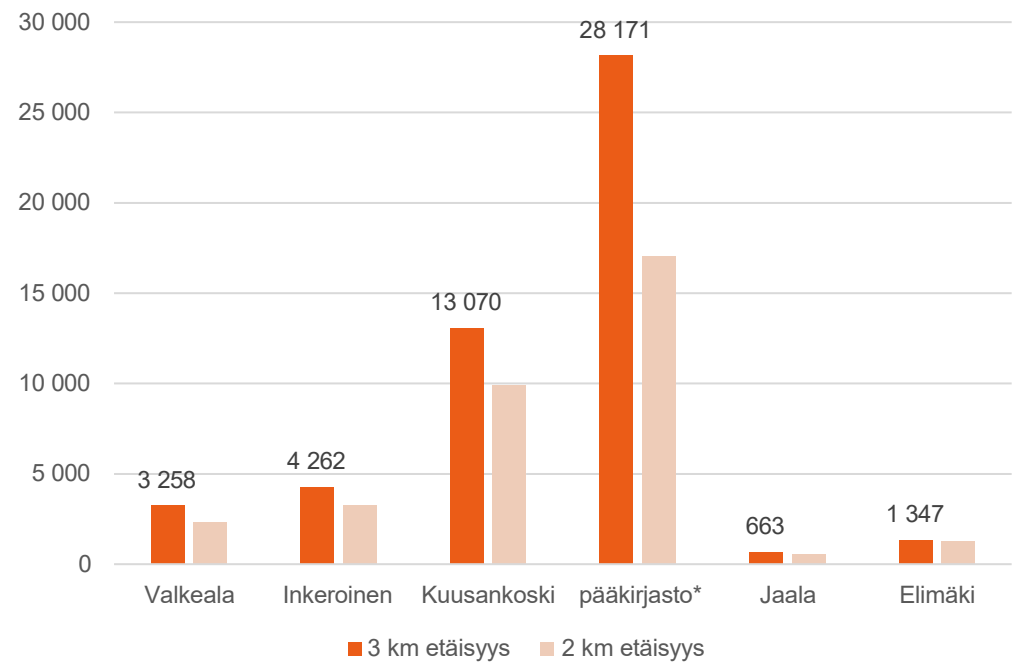
- Pääkirjasto,
- Kuusankosken kirjasto,
- Inkeröisten kirjasto ja
- Valkealan kirjasto sekä
- Omatoimikirjasto Jaala,
- Omatoimikirjasto Elimäki ja
- Kirjastoauto.

Lakkautettavat toimipisteet:

- Haanojan kirjasto,
- Korian kirjasto ja
- Myllykosken kirjasto.

- 44 % asukkaista asuu kahden (2) kilometrin säteellä kirjastosta ja 66 % asukkaista asuu kolmen (3) kilometrin säteellä kirjastosta.

Skenaario 3. Etäisyys kirjastosta

* pääkirjastosta 3 km:n säde

3. Skenaario: keskitetty + omatoimi

Kouvola	2020	2025	2030	2035	2040
Asukasluku	81 187	77 641	74 044	71 091	68 781
Asukkaita kirjastoa kohden	13 531	12 940	12 341	11 849	11 464

Asiakasvaikutukset:

- Kirjastojen hyvinvointivaikutukset lakkautettavien kirjastojen alueilla heikkenevät.
- Kirjastojen määrä asukkaita kohden heikkenee jonkin verran.
- Korian ja Myllykosken taajamissa kirjastopalveluissa nojataan muihin kirjastoihin ja kirjastoautoon.
- Kirjastoauton reittien muutokset lakkautettujen kirjastojen alueille heikentävät kirjaston palveluiden saavutettavuutta erityisesti iltapysäkkien verkossa.

Henkilöstövaikutukset:

- Lakkautettavien kirjastojen henkilötyövuosia vastaavista määristä henkilöstöä luovutaan.

Talousvaikutukset:

- Vuotuisten henkilöstökustannusten säästö: lakkautettavien kirjastojen henkilöstövähennys. Vähennys yksi htv skenaariota 2 vähemmän omatoimikirjastojen hoidon takia.
- Vuotuisten tilakustannusten säästö laskettu tilojen ulkoisten, kirjastolle kohdistettujen kustannusten mukaan. Lopullinen säästö kaupungille on riippuvainen tilojen tulevasta käytöstä tai niistä luopumisesta
- Purkukustannuksen arvio on Kouvolan kaupungilta ja laskettu koko rakennuksen osalta
- Jaalan ja Elimäen kirjastot laskettu nykyisillä tiloilla, vaihtoehtoiset tilat muuttavat vuokratkustannuksia.
- 2027–2036 yhteenlasketuissa investointisäästöissä huomioitu Kouvolan kaupungin PTS-suunnitelman mukaiset investoinnit ja suunnitellut peruskorjaukset.

3. Skenaario: keskitetty + omatoimi

Säästölaskelma	Henkilötyövuodet	Henkilöstösäästöt	Tilojen kulut tilapalveluille ilman poistoja	Investointisäästöt	Purkukulut jos koko rakennuksesta luovutaa
Elimäki	1	45 000	41 308	832 000	80 000
Haanoja	1	45 000	59 812	966 000	110 000
Jaala	1	45 000	19 850	296 000	170 000
Koria	1	45 000	57 966	-	Vuokratila
Myllykoski	2	90 000	88 140	3 530 000	110 000
Yhteensä	6	270 000	267 076	5 624 000	470 000

Huom: Jaalan ja Elimäen tilojen ulkoiset kulut ovat tässä mukana nykyisten tilojen mukaan laskettuna. Omatoimikirjastojen vaatimia tiloja ja tilakustannuksia ei ole selvitetty ja ne tarkentuvat mahdollisessa jatkovalmistelussa.

Johtopäätös ja toimenpide-ehdotukset

Kirjastopalvelujen kustannuskehitys euroa asukasta kohden vuosille 2025, 2030, 2035 ja 2040 skenaarion 2 muutokset huomioiden

Euroa per asukas muutoksilla	2025	2030	2035	2040
Väestö	77 641	74 044	71 091	68 781
Henkilöstökulut	33,34	33,14	31,91	32,98
Kirjastoaineistokulut	8,43	8,84	9,21	9,52
Kirjojen hankintakulut	5,68	5,95	6,20	6,41
E-aineistokulut	1,01	1,06	1,11	1,15
Tilakustannukset	28,00	23,38	21,27	21,98
Muut kulut	10,71	11,24	11,70	12,09
Toimintakulut	80,49	76,59	74,09	76,58

Laskelmassa huomioitu skenaarion 2 mukaiset toimenpiteet henkilöstökulujen ja tilakustannusten osalta.

Koska tässä taulukossa vuoden 2025 luvut ovat kirjastojen tilastopalvelusta otettuja, kuntien välisesti vertailukelpoisia kirjastojen lukuja, on mukana myös tilakustannuksien säästö sisäiset vuokrat huomioiden.

Muihin kululuokkiin ei ole esitetty euromääräisiä lisäyksiä tai vähennyksiä

Johtopäätös ja toimenpide-ehdotukset

- Esitetyillä muutoksilla on vaikutusta ennen kaikkea Kouvolan kirjastojen tilakustannuksiin ja henkilöstökustannuksiin.
- Esitettyjen muutosten seurauksena Kouvolan kirjastojen yhteenlaskettu kustannus euroa per asukas laskisi hieman nykytilanteesta.
- Verrattuna skenaarioon 1, jossa mitään palveluverkkotoimenpiteitä ei tehtäisi, laskennallista säästö muodostuisi vuonna 2030 noin 8 €/asukas ja vuonna 2035 noin 14 €/asukas.
- Kuten aiemmassa laskennassa, tässäkään ei ole huomioitu selkeyden vuoksi inflaatiota.
- Investointikustannusten vaikutusta kirjastojen toimintakuluihin ei laskelmassa ole huomioitu.

Kirjastoauto Tesauros

Myllykosken kirjaston lakkauttaminen muodostaa ongelman **kirjastoauto Tesauksen tallin ja aineistojen osalta**.

- Elimäen ja Jaalan kirjastot sijaitsevat logistisesti liian kaukana auton reiteistä. Molemmat yksiköt ovat lisäksi esitetty joko lakkautettavaksi tai muutettavaksi omatoimikirjastoiksi vuoteen 2035 mennessä.
 - Inkeröisten tai Valkealan monitoimitilat ovat leasing-sopimuksella toteutettuja uusia rakennuksia, joihin ei ole tarkoituksenmukaista lähteä tekemään välittömästi muutoksia. Inkeröinen on myös logistisesti liian kaukana auton reiteistä.
 - Korian kirjasto sijaitsee vuokratiloissa, joka rajaa sen kirjastoauton sijoittamistarkastelun ulkopuolelle.
 - Kuusankosken kirjaston sijainti on keskeinen. Rakennus noudattaa naapuritontilla sijaitsevan Kuusankoskitalon asemakaavamerkintää on Y/s (yleisten rakennusten korttelialue, jolla ympäristö säilytetään), joka tarkoittaa, että rakennus on siis suojeltu asemakaavalla. Se, että saako rakennukseen tehdä poikkeusluvalla muutoksia, edellyttää erillistä selvittämistä.
- Pääkirjaston peruskorjaushanke on alkamassa lähivuosina. Vaikka tontti on haasteellinen eikä tontille haluta raskasta liikennettä, olisi luontevinta toteuttaa kirjastoautolle tilat ja kokoelma pääkirjaston yhteyteen.
 - Näillä näkymin Kouvolan kaupungissa ei ole skenaarioiden 2. ja 3. sisältöihin viitaten tiedossa muita kirjastoihin kohdistuvia uudis- tai peruskorjaushankkeita.
 - Kirjastoauton mahdollisesta sijoituspaikan muuttamisesta muodostuvia kustannuksia ei ole huomioitu skenaariolaskelmissa.

Yhteenveto

Nykytila

- Kirjastoverkko koostuu 9 kirjastosta ja kirjastoautosta. Kävijämäärät laskeneet 23,8 % vuodesta 2019, lainausmäärät yli 10 %.
- Tilakustannukset ovat verrokkijoukon korkeimmat ja kolminkertaiset aineistokuluihin nähden. Peruskorjaustarve 20 milj. €.

Skenaariot

- Skenaario 1: Ei muutoksia – 60 % asukkaista 2 km säteellä ja 77 % 3 km säteellä, ei säästöjä.
- Skenaario 2: Voimakas keskittäminen – 4 kirjastoa + auto, 42 % asukkaista 2 km säteellä ja 63 % 3 km säteellä. Merkittävät säästöt henkilöstö- ja tilakustannuksissa.
- Skenaario 3: Keskitetty + omatoimi – 4 kirjastoa + 2 omatoimikirjastoa + auto, 44 % asukkaista 2 km säteellä ja 66 % 3 km säteellä. Säästöt hieman skenaariota 2 pienemmät.

Johtopäätökset

- Väestön väheneminen nostaa asukaskohtaisia kustannuksia ilman toimenpiteitä (+4,9 % vuoteen 2030).
- Palveluverkon muutoksilla säästää vuonna 2030 noin 8 €/asukas ja vuonna 2035 noin 14 €/asukas.
- Suurimmat säästöt kohdistuvat tila- ja henkilöstökustannuksiin. Kirjastoauton sijoituspaikka ratkaistava erikseen.

FCG.